

C

అనుబంధం

మహావిద్య

1954

894.8272

092

Blank Page

CP03I 164

ప్రేమ చంద్ —

ప్రేమపీఠం

గీ

Blank Page

ప్రేమీ చంద్ —

ప్రేమ పీఠం

అనువాదం :

ముప్పన విశ్వప్రసాద్

ప్రకాశకులు :

ప్రేమీ చంద్ పబ్లికేషన్స్

9/225, వెలగలేటివారి వీధి

కొత్తపేట

::

విజయవాడ.

తెలుగు భాషలో

2

ఈ గ్రంథమునకు సంబంధించిన

సమస్త హక్కులు

ప్రకాశకులవి.

మూల్యము రూ. 1/-

ప్రచురణ :

అ గ స్టు 1954

— ఉపన్యాససామ్రాట్ ప్రేమ్ చంద్

Blank Page

ప్రేమపీఠం

5

మొదటి దృశ్యం

(ఒక బంగళావంటి యిల్లు, ఎదురుగా వరండా వుంది. దానిలో గుండ్రని యిటుకల స్తంభాలున్నాయి. వరండాలో రెండు మూడు మూటలు అద్వైతంగా పడివున్నాయి. వరండాకు వెనుక మూడు గుమ్మాలుగల ఒకగది వుంది. ఆ గదికి రెండు వైపుల రెండు గదులున్నాయి. అనేకచోట్ల తూట్లుపడిన జంపఖానా గదిలో పరచబడి వుంది. గదిలో ఒక గుండ్రని టేబిలు, దానిపైన గుడ్డ, వాడిన పూలతోనున్న పూలకూజా వున్నాయి. ఐదుబెత్తెపు కుర్చీలు వున్నాయి. వాటిమీద చినిగి, మాసిపోయిన తలగడలు వున్నాయి. గోడలకు క్రైస్తవ ధర్మ సంబంధమైన అనేక చిత్రాలు ధూళిపట్టి వున్నాయి. ఒకవైపు కేలండరు, మరొకవైపు ఒక పెద్ద సీసా వుంది. కుడి వైపు గదిలో రెండు బెత్తెపు మంచాలు విరిగి వున్నాయి. ఎడమవైపు గదిలో ఒక పియానో ఒక కుర్చీ వుంది. గది వెనుక గోడకు లోపలకు వెళ్ళే ఒక ద్వారం వుంది. లోపల ఒక చిన్న వాకిలివుంది. వాకిలిలో మురికి నీరుపోయే చిన్న కాలువ. కోళ్ళగుూడు లున్నాయి. ఒకమూల వంటగది, మరొక మూల స్నానాలగది వున్నాయి. అన్ని గుమ్మాలకు మాసి పోయిన తెరలు వేలాడబడి వున్నాయి.

మిస్ జేసీ ఎడమవైపు గదిలో, కుర్చీలో కూర్చొని పియానో వాయిస్తుంది. ఆమె వయస్సు 18-20 సంవత్సరాలు ఉండొచ్చును. శ్యామవర్ణం, పెద్ద పెద్ద కళ్ళు, నాజూకయిన గులాబిరంగు చీర పారసీ ఫేషనులో కట్టింది. ఉనికినిబట్టి సామాన్య క్రైస్తవ కుటుంబానికి చెందిన దానిలా కన్పిస్తుంది. పర్మీచరు, జంబఖానా అన్నీకూడ బజారులోదొరికే సామాన్య వస్తువుల్లాగే వున్నాయి.

మిస్ జేసీ పియానో వాయిస్తూ పాడుతుంది :—
“ మీ స్మృతి పథంలో వుందో మరి, తొలగిందో అది ఒక సువర్ణ సమయం మీరు, మేము ప్రేమమయం.... ”

మిసెస్ గార్డన్ కళ్ళు నులుపుకొంటూ లోపలనుంచి వస్తుంది. ఆమె నడిమివయస్సుగల స్త్రీ. అందమయింది. తల వెంట్రుకలుచెదరి ముఖంలో విచారరేఖలు ఆవరించివున్నాయి. మాసిపోయిన షర్టువేసుకొంది; కాని అది ఆమె దుర్బల శరీరం మీద యింపుగా లేదు.)

మిసెస్ గార్డన్ :— ఈ రోజు విలియం రావచ్చు, నువ్వు యింకా యిలాగే కూర్చున్నావు !

జేసీ :— అయితే ఏం చెయ్యాలి ? నాట్యం చేయాలా ? డోలు వాయించాలా ?

మిసెస్ గార్డన్ :— యిలాగేనా అతిథుల్ని సత్కరించడం ? యింకా ‘మేకప్’ అయినా చేసుకోలేదు; ముఖంకూడ కడుక్కోలేదు.

జేసీ :- అతనికి నాకు కుదరదని చెప్పానుగా ? మీరు అనవసరంగా ఆయన్ను వెనకేసుకొస్తున్నారు.

మిసెస్ గార్డన్ :- అమ్మాయ్ ! నువ్వు అప్పుడప్పుడు యింటి విషయాలు అసలు తెలియనట్లుగా మాట్లాడుతుంటావ్. విలియంలో ఏం లోపముందో కొంచెం చెప్పు. 'అతనికి నాకు కుదర'దనడం కూడ ఒక మాటేనా ? యవ్వనంలో వున్న యువకుడు, ఆకృతికూడ అంత వికృతిగా లేదు; చిరునవ్వు లొలికించే అందమైన ముఖం. మంచి ప్రవర్తన కలవాడు, ఉత్తమ శీలుడు, త్రాగుడు లేదు, చురే యితర వాంఛలు లేవు - మరి, యింతకంటే, నీ కింకేటువంటి మనిషి కావాలి ? నాలుగు డబ్బులు సంపాదిస్తున్నాడు; యింటిలోకూడ ఏదో కొంత ఆస్తి వుంది, యింకా మనిషికి మరేమి కావాలి ? షోకేలా కాడు-యిదేగా లోపం? దీనినే నువ్వు ఏదో లోటుగా భావిస్తున్నావు; కాని నేను దీనిని ఒకరకమైన 'కళ' అంటాను. జేసీ ! నేను నిజం చెబుతున్నాను; నాకు యింత వయస్సు లేకుంటే అతనిని తప్పక వివాహం చేసుకొనేదానిని. మీ 'పప్పా' చనిపోయి ఐదు సంవత్సరాలయింది. చేతుల్లో ఉన్నది కాస్త అయిపోయింది. యిప్పుడేలా జరగడం? నువ్వు 'గ్రాడ్యు యేట్' వయ్యావు. నిజమే కాని, ఎంత ప్రయత్నించినా వంద రూపాయల కన్న పెద్దనాకరీ నీకెక్కడ దొరుకుతుంది ? మీ పప్పా ఐదువందలు తెస్తుండేవారు. ఏదో కాలం గడుస్తుండేది, నాలుగు డబ్బులు కూడ వుండి పోయేవి. విలియం ఆదాయంకూడ నాలుగైదు వందలకు తక్కువ వుండదు. స్త్రీ

తన జీవితాన్ని గడుపుకోడానికి వుద్యోగం చేయడంకూడ మంచిదికాదు. యిదిమాత్రం నాకు నచ్చదు. నాకు వందరూ పాయల వుద్యోగం దొరికేది. కాని మీ పప్పా ఒప్పుకోలేదు.

జేనీ :- నేను వివాహంచేసుకోనని మీతో చెప్పానుగా!

మిసెస్ గార్డన్ :- అసలు ఎందుకని ? అదే అడుగు తున్నాను.

జేనీ :- ఒక పురుషునికి బానిసగా వుండటం యిష్టంలేక.

మిసెస్ గార్డన్ :- వివాహం చేసుకోవడం బానిసత్వమా? వెళ్ళిచేసుకొన్న స్త్రీలంతా బానిసలేనా ?

జేనీ :- బానిసలు కాక మరేమిటి ? రాణు లుంటారు, వారుకూడ బానిసలే; కూలి వాళ్ళుంటారు, వారుకూడ బాని సలే. పేరు-ప్రతిష్టలు, ధన-సంపత్తులు వుండేది పురుషుని ప్రపంచం. నలిగి, కరిగి, కృంగిపోవడం స్త్రీ ప్రపంచం. ప్రతి పనిలోను స్త్రీ పురుషుని అనుమతి తీసుకోవాలి. ఆమె నాలుగు డబ్బులు ఎక్కువ ఖర్చు చేస్తే పురుషుని ఆగ్రహానికి హద్దు వుండదు. పురుషుని ఆహారం కొంచెం ఆలస్యమయితే, స్త్రీ నెత్తిమీద ఆపద వచ్చిపడుతుంది. ఒకవేళ, స్త్రీ పురుషుని అడగకుండా ఎక్కడికైనా వెళ్ళితే పురుషుడు ఆమెను చంప డానికి సిద్ధమవుతాడు. ఏవ్యక్తితోనైనా నవ్వుతూ మాట్లాడితే, ఆమె బ్రతుకు బ్రద్దలవుతుంది. పైకిమాత్రం పురుషుడు స్త్రీని ఎంతో గౌరవిస్తాడు. కారులో స్త్రీకి ప్రత్యేక స్థానమిస్తాడు. ముందు పురుషుడే నమస్కారం చేస్తాడు. స్త్రీ ఓవరు కోటు

పురుషుడు సర్దుతాడు; స్త్రీని చెయ్యిపట్టుకొని బండిలోంచి దింపుతాడు; ముందు స్త్రీని కూర్చోబెట్టి తను కూర్చుంటాడు—కాని, యివన్నీ నటనాచారాలు. స్త్రీయొక్క స్వాతంత్ర్యాన్ని లాక్కొన్నానని పురుషునికి బాగా తెలుసు. అందుచేతనే స్త్రీ ఆత్మస్వాతంత్ర్యాన్ని పూర్తిగా మరచిపోడానికే పురుషుడు స్త్రీని యింతగా గౌరవిస్తుంటాడు.

మిసెస్ గార్డ్ :- నీ ఆలోచనలు చాల విచిత్రమైనవి జేసీ !

జేసీ :- విచిత్రమైనవి కావు, యదార్థమైనవి. మనం మన 'టామీ'ని ఎంత గౌరవిస్తున్నాము? బండిలో దానిని దగ్గర కూర్చోబెట్టు కొంటున్నాము, ఎత్తు కొంటున్నాము, కౌగిలించు కొంటున్నాము, సబ్బుతో స్నానంచేయిస్తున్నాము; కాని, అది 'కుక్క' అనే భావం మన హృదయంలో స్థిరంగా లేదా? అది మన మనస్సుకు విరుద్ధంగా ఏమైనా చేస్తే 'హంటర్' వుపయోగిస్తాము. పురుషుడు వివాహం చేసుకొని స్త్రీకి యజమాని అవుతాడు. స్త్రీ వివాహం చేసుకొని పురుషుని దాసిగా తయారవుతుంది. స్త్రీ, పురుషుని సంతోషపెడుతూ, అతని సౌంజమీద నాట్యం చేస్తుంటే; కావలసినన్ని రూపాయలు, వస్తువులు, శిల్ప బట్టలు—ఆమెకోసం ప్రాణాన్ని కూడ పల్లెంలో పెడతాడు; హృదయాన్ని అర్పిస్తాడు. కాని, స్త్రీ కొంచెం స్వేచ్ఛను ప్రకటించినా, కాస్త ఆత్మగౌరవాన్ని వెలిబుచ్చినా, పనికిరాదు — కులటయి పోతుంది, ఆమెను పురుషుడు ఊమించలేడు. పురుషుడు ఎంత చెడ్డవాడయినా,

స్త్రీ నోరు విప్పలేదు; పురుషుణ్ణి దైవంగా భావించడం ఆమె ధర్మం. దీనిని నేను సహించలేను.

మిసెస్ గారన్ :- నీ మాటల్లో చాలవరకు సత్యముందని నే నొప్పుకుంటాను; కాని, కాలం గడవటానికే ఏదైనా మార్గం ఆలోచించాలి.

జేసీ :- నేనుమాత్రం నిశ్చింతగా వున్నాననుకొన్నావా? అలా ఎప్పుడూ అనుకోకు. ఏ స్కూలులోనో ఒక వంద రూపాయలకు టీచరుగా వుంటాను. ఒక వేళ అదృష్టం బాగుంటే, రకరకాలుగా, విలియం తన స్వప్నంలో కూడ చూడనంత ధనం సంపాదించి చూపిస్తాను.

(మిస్ ఉమ వస్తుంది. చాల అందమయినది, పసుపు కుంకాల వలన ఆమె వివాహిత స్త్రీలా కన్పిస్తుంది. ఆమె గుండ్రని మణికట్టుకు రత్నాల గాజులున్నాయి. మెడలో రత్నాల హారం వుంది. బహుమూల్యమైన బనారసు చీర కట్టింది. “ప్రపంచంలో వసంతమే వసంతం; పువ్వులే పువ్వులు” అన్నట్లుగా అతి పులకిత వదనం.)

జేసీ :- (కుర్చీమీదనుండి లేవకుండా) మొదట్లో నేను కుర్చీమీదనుంచి లేచి, నిన్ను గౌరవించేదానిని; కాని ఈరోజు లేవను. నా దృష్టిలో నువ్వు పూర్వంలా లేవు.

ఉమ :- ఏం? నేను మారిపోయానా?

జేసీ :- నిస్సందేహంగా. ముందు నువ్వు స్వతంత్ర కుమారివి, యిప్పుడు ఒక పురుషుని దాసివి.

ఉమ :- అయినా, నీ స్నేహాతురాలిని, నీతోనే చదివాను; నీతోనే ఆడుకొన్నాను. నా అంతస్తునుండి పడిపోయినా, నాకు దుఃఖం కలుగకుండా వుండడానికి నువ్వు సత్కరించాలి.

జేనీ :- కాని, నీకు ఏదైనా ఆపదవచ్చివుంటే — భగవంతుడు చేయకుండుగాక — నీ కాళ్ళ క్రింద నా శిరస్సు వుంచేదానిని; కాని, నువ్వు తెలిసివుండికూడ కాళ్ళకు సంకెళ్ళు తగిలించు కొన్నావు. నీ స్వాతంత్ర్యాన్ని, నీ ఆత్మను; బంగారానికి, శిల్లుకు అమ్ముకొన్నావు.

ఉమ :- (నవ్వి) నిజం చెప్పు; నేను మొదటికంటే ఎక్కువ అందంగా కన్పిస్తున్నాను కదూ !

జేనీ :- నీ భర్త కాళ్ళకు కన్పించవచ్చు. నా కాళ్ళకు మాత్రం నీ రూప లావణ్యం, ఈ బంగారం - శిల్కుల క్రింద అణగిపోయినట్లు తోస్తుంది.

ఉమ :- చూడు, ఈ గాజులు ఎంతనాజూగ్గావున్నాయో!

జేనీ :- (ముఖం త్రిప్పకొని) బానిసత్వపు సంకెళ్లు.

ఉమ :- ఈ హారం చూడు, వజ్రాలు కూర్చారు !

జేనీ :- బానిసత్వపు బంధన.

ఉమ :- (కొంచెంకోపంగా) నువ్వు బానిసత్వపు సంకెళ్లు బంధనలు అని అంటుండే వాటినే, నేను వ్రత, కర్తవ్య, ఆత్మ సమర్పణల చిహ్నాలుగా భావిస్తున్నాను.

జేనీ :- ఆ వ్రతము, ఆ కర్తవ్యము, ఆ ఆత్మసమర్పణ ఒక వయిపే ఎందుకున్నాయి ? కేవలం నీకే ఈ చిహ్నాల అవు సరమేమిటి ? నీ భర్త కెందుకు అక్కరలేదు ? అతనికి గాజులు

లేవు, కంకణాలు లేవు, మెల్లొహారం లేదు, నుదుట కుంకుమ బొట్టయినా లేదు; ఎందుచేత ? నీవ్రతం స్థిరంగా వుండడానికి బంధాల్గుండాలి, ఆతనికి అవసరం లేదా ?

(ఉమ మాట్లాడలేక, సహాయం కోసం మిసెస్ గార్డన్ వంక చూస్తుంది.)

ఉమ :- మమ్మీ ! వింటున్నారా జేనీ మాటలు ?

మిసెస్ గార్డన్ :- యిది చాల తప్పు. శుద్ధమూర్ఖత్వం.

జేనీ :- (విజయభావంతో) సమాధానం చెప్పకూడదా ?

నీ భర్త ఈ బంధాల్ని ఎందుకు స్వీకరించడం లేదు ? నీకే ఈ సంకెళ్ళు అవసరమని ఎందుకు భావించ బడింది ? కర్తవ్యము, ప్రేమ నీతోపాటు ఆతనికి కూడ వుండనక్కరలేదా ? నీకు, నీ కర్తవ్యాన్ని జ్ఞాపకం చేయడానికి చిహ్నాలుండాలా ? ఆతనికి అక్కరలేదా ? నువ్వు బానిసవు, ఆతను స్వతంత్రుడు—ఇంత కంటే దీనికి మరొక కారణ మేముంటుంది ?

ఉమ :- (ఒక ఆలోచన తట్టి) పురుషుడు తన కర్తవ్యాన్ని నిర్లక్ష్యం చేస్తే, స్త్రీకూడ చేయాలా ? పురుషుడు తన వ్రతాన్ని లక్ష్యపెట్టక, ఆత్మను మరచిపోతే, స్త్రీకూడ మరచిపోవాలా ? స్త్రీ కుటుంబానికి ముఖ్యాంగం కనుక — శూద్రులకు ఏ చిహ్నం అవసరం లేకపోయినా, బ్రాహ్మణులకు యజ్ఞోపవీతం అనివార్య మన్నట్లు, స్త్రీకి బంధనల ఆవశ్యకత చాల వుందని నా అభిప్రాయం.

జేనీ :- నీ అభిప్రాయం బలహీనంగావుంది. అసలు విషయం చెబుతాను విను ! పూర్వం పశువులు, ధాన్యము,

యిల్లువలె స్త్రీ కూడ పురుషుని సంపత్తిగా భావించ బడేది. ఇప్పటిలాగే అప్పుడుకూడ ఆ స్తిమీద అక్రమాలు, దోపిడీలు జరుగుతుండేవి. సాధారణంగా బాలిక అతి విలువగల సంపత్తిగా భావించ బడేది. అందుచేత ఆమెకు యుక్తవయస్సు వచ్చేసరికి, ఆమెకోసం దోపిడీలు మొదలయ్యేవి. పురుషుడు తన వీరుల్ని తీసుకొని అస్త్ర శస్త్రాలతో, బాలికను వెంబడించేవాడు. యిరువైపుల భయంకరమైన యుద్ధం జరిగేది. రక్తపు నదులు ప్రవహించేవి. బందిపోటు దొంగలు విజయాన్ని పొందితే, బాలికతో పాటు, యింట్లోవున్న సంపత్తినికూడ దోచుకొనే వారు. బాలికయొక్క బంధు మిత్రులంతా ఏడ్చి పూరుకొనే వారు. ఆ సంగ్రామానికి స్మృతి చిహ్నంగా, ఆమె నుదుట రక్తపుబొట్టు పెట్టేవారు. దానివలన తనుపారిపోవడానికి ప్రయత్నిస్తే, తన బంధుమిత్రులకు కలిగిన పరిస్థితే, తనకుకూడ సంభవిస్తుందని ఆ బాలిక తెలుసుకొనేది. కన్యకు ఎప్పుడూ బంధువులు జ్ఞాపకం రాకుండా వుండేందుకు, ఈక్రొత్తభర్తనే సర్వస్వంగా భావించేందుకు “భర్తే నీ స్వామి, నీ దేవత; అతన్ని సంతోష పరిస్తేనే నువ్వు స్వర్గానికి వెళతావు” అని వుపదేశించేవారు. యిదే ఈ చిహ్నాల అర్థం. ప్రస్తుతం ఆ బంధనాచారాల రూపంలో కొంత మార్పు కలిగినా, మూలం మాత్రం అదే. నూతన సంస్కృతి కొంతవరకు పరివర్తన తెచ్చినా, పురుషుల అభిప్రాయం యిప్పుడుకూడ అదే; సమాజ వ్యవస్థకు ఆధారం కూడ అదే; ముమ్మాటికీ అదే.

మిసెస్ గార్డన్ :- యిది నీ బుద్ధి పూర్వకమైన కల్పనా? లేక ఎక్కడైనా చదివేవా ?

జేనీ :- యిదొక గొప్ప పాఠసీ తత్వవేత్త ఉద్దేశం.

మిసెస్ గార్డన్ :- అయితే, అతని బుద్ధి పాడైపోయి వుండొచ్చు; స్త్రీ పురుషులు—యిద్దరూ ఎవరి యిష్టప్రకారం వాళ్ళు అలంకరించుకొంటారు. స్త్రీ - పురుషుడిని; పురుషుడు - స్త్రీని, ఆకరించుకోవాలనుకొంటారు. పురుషునిలో పశుబలం ఎక్కువ, స్త్రీలో బుద్ధిబలం అధికం. అందుచేతనే బయట కఠిన పరిశ్రమ, యుద్ధాలు పురుషుని వంతు; లోపలపని స్త్రీవంతు. పెద్ద పెద్ద రాజులు, ముత్యాల హారలను - వజ్రాల కంకణాలను ధరించగా నేను చూశాను. అయినా ఒక్కొక్క దేశపద్ధతి ఒక్కొక్క విధంగా వుంటుంది. కూలీల భార్యలు చాల తక్కువ వస్తువుల్ని పెట్టుకొంటారు. యూరప్ లో సాధారణంగా ఆభరణాలే ధరించరు. కేవలం పెద్దకుటుంబానికి చెందిన స్త్రీలు మాత్రం ఒకటి-రెండు వస్తువుల్ని పెట్టుకొంటారు. భారత దేశంలో వ్రేళ్ళ గణపులుకూడ వస్తువులతో నిండిపోతాయి. యిదంతా దేశ ఆచారం.

జేనీ :- పురుషుడు స్త్రీ మీద అధికాగాన్ని సాగిస్తున్నాడని మీరు ఒప్పుకొంటారా ?

మిసెస్ గార్డన్ :- ఒప్పుకోను. స్త్రీమీద అధికారం చలాయించే పురుషులుంటే; పురుషులను శాసించే స్త్రీలుకూడ వున్నారు. నేను స్వయంగా మీ 'పప్పా' మీద అధికారం

చలాయించే దానిని. నా అనుమతి లేకుండా ఆయన ఎక్కడకూ వెళ్ళేవారు కారు. ఆయన తిరిగి రావడంలో ఒక్క నిమిషం ఆలస్యమయితే చాల గొడవ పెట్టేదానిని. అయితే పురుషునిలో ఈ ప్రవృత్తి అధికమనే విషయం అంగీకరిస్తాను; కాని, పురుషుడు పశుబలంతో పాటు, బుద్ధిబలాన్నికూడ అభివృద్ధి పరచుకోవడమే దీనికి కారణం. మనము సోమరితనం వలన విలాసాలలో మునిగి, అన్ని విధాల పాడయిపోయాము. సమాజంలోని ఈ వర్తమాన అధోగతికి స్త్రీ పురుషు లిద్దరూ బాధ్యులే. కేవలం పురుషుల్ని దూషించడం అన్యాయం.

జేసీ :- పరస్త్రీ వైపు కన్నెత్తి చూడని పురుషుడు ప్రప్రపంచంలో వుండడని నా అభిప్రాయం. సరే ! నూటికి తొంభై తొమ్మిదిమంది పురుషులు వ్యభిచారులని మీరు ఒప్పుకొంటారు గదా ?

మిసెస్ గార్డన్ :- కాని యిటువంటి మోసగాళ్ళకు బదులుగా మోసగత్తెలకుకూడ లోటు లేదు. పురుషుల సంఖ్య అధికంగా వుండొచ్చు. కాని ఈ విధంగా వుండడానికి స్త్రీ సహజంగా బుద్ధిమంతురాలవడమే కారణమనుకోవడానికి వీలు లేదు; ప్రకృతి ఆమెను బంధించివుంచింది. సుఖ శాంతులతో జీవితాల్ని గడపాలనుకొనే స్త్రీ పురుషులు, ప్రేమానురాగాల వలన పరిపూర్ణులవుతారు. కామలాలస్సులయిన స్త్రీ పురుషులు కష్టాలతోను, విచారంతోను జీవితాల్ని నాశనం చేసుకొంటారు.

జేసీ :- మమ్మీ! పురుషుడు, స్త్రీని తనతో సమానంగా భావిస్తున్నాడని, ఆమెను ఏ విధంగాను అణచడం లేదని మీ అభిప్రాయం కదూ ?

మిసెస్ గార్డెన్ :- అవును ! జీవితంయొక్క నిజస్వరూపాన్ని అరం చేసుకొన్న పురుషుడు యిలాగే వ్యవహరిస్తాడు. విజ్ఞాన వంతులయిన దంపతుల్లో 'చిన్న - పెద్ద' అనే విచక్షణే వుండదు. స్త్రీ వలన పొరపాటు జరిగితే, పురుషుడు సర్దుకొంటాడు; పురుషుడు ఏదైనా తప్పుచేస్తే స్త్రీ నచ్చ జెప్పతుంది. అన్ని విషయాలలోను యిద్దరు ఆనందాన్ని అనుభవిస్తారు. పురుషుడు చాల పవిత్రంగా వుంటాడని, ఆతని మనస్సు ఇతర స్త్రీలనుచూసి చలించడని; లేక వివాహిత స్త్రీలంతా పతివ్రతలనిమాత్రం నేను చెప్పడంలేదు. కాని వాడు తమను నిగ్రహపరచుకోవలసి వుంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు రహస్య ప్రేమయొక్క తాపం వలన, దహించుకొని చనిపోవలసి వుంటుంది. ఒకవేళ నాకు నా భర్తకంటే రూపవంతునిచూసి కోరిక కలిగితే; నా భర్తకుకూడ నాకన్న గొప్ప సౌందర్యవతిని చూసి తృప్తికలిగే అధికారం, సమాన రూపంలో వుంటుంది; కాని, ఈ విశ్వాసఘాతంవలన మా సుఖశాంతులకు భంగం కలుగుతుందని మే మిద్దరం తెలుసుకొంటాము. అందుచేత నిషేధిస్తాము. గౌరవ కుటుంబీయులు, విచారశీలురు అయిన స్త్రీ పురుషుల్లో ఈ భావమే కలుగదు.

ఉమ :- (సంతోషంతో) యిప్పుడు చెప్పు జేసీ ! మమ్మీ నీ నోరు అణచిందా లేదా ?

జేసీ :- హూం ! ఈపురాతన అభిప్రాయాలకే నా నోరు బంధింపబడేటట్లుయితే, యిప్పటికే విలియంత్ నా వివాహం అయివుండేది. ఏ వ్యక్తిత్వము, ఏ వుత్సాహము, ఏ ఆదర్శము లేని స్త్రీలు మాత్రమే వివాహం చేసుకోవాలని నా వుద్దేశము; కాని కొన్ని ఆదర్శాలు, కొన్ని కోరికలు, వ్యక్తిత్వము కలిగి, పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించాలనుకొనే స్త్రీలు అవివాహితలుగానే వుండాలి. స్త్రీ జీవితం భర్త జీవితంతో మిశ్రితం చేయడం ఎంత ఘన కార్యమైనా, నేనుమాత్రం చేయలేను.

(కారు హారను వినిపిస్తుంది)

ఉమ :- అరుగో! ఆయన వచ్చారు. ఆయనమూలంగా ఇంట్లోంచి బయటకు రావడంకూడ కష్టంగా వుంది.

(కారు గుమ్మందగ్గర ఆగుతుంది. యోగరాజు కారులోంచి దిగి, లోపల కొస్తాడు. ఉమ యిద్దరు స్త్రీలకు పరిచయం చేస్తుంది.)

యోగరాజు :- మిస్ గార్డన్ యింటికి వెళుతున్నానని నాతో ఎందుకు చెప్పలేదు ? నేనుకూడ వచ్చేవాడినిగా !

ఉమ :- మీరు మీ మిత్రులకు నన్ను పరిచయం చేయలేదుగా ! నేనెందుకు చేయాలి ?

యోగ :- నా మిత్రుల్లో నిన్నుచూసి, శత్రువులుకాని వారు వుండరు. నావిషయంలో మాత్రం నీకీ గొడవవుండదు.

ఉమ :- మీ మిత్రుల చంచలత వలన, మీకు కలిగిన భయం మిమ్మల్ని వారినుండి వేరుచేసిందా ?

యోగ :- లేదనుకో; కాని, నువ్వుచేశావు. (నవ్వుతాడు)

ఉమ :- స్త్రీ వివాహం చేసుకొని, పురుషునికి బానిసవుతుందని, నా స్నేహితురాలు చెబుతున్నది. మీరు నన్ను బానిసగా చూస్తున్నారా ?

జేనీ :- (సిగ్గుపడి) యిది ఆతర్క-సమయం కాదు ఉమ! మీరు మా ఆతిథులు. మిమ్మల్ని మర్యాద చేయాలి. టీ తీసుకురానా? (యోగరాజును పైనుంచి క్రిందవరకు అనురాగ-నేత్రాలతో చూసి కళ్ళు దించుకొంటుంది.)

యోగ :- వద్దండి. నేను టీ త్రాగేను. మీరు శ్రమ పడవద్దు.

జేనీ :- టీలో ఏమైనా మందు కలుపుతానేమోనని ఉమ భయపడుతుండవచ్చు.

యోగ :- ఏ మంత్రంతో నైనా నా మనస్సును కొంచెం మార్చితే మంచిదే. ఉమ నామీద ప్రయోగించిన వశీకరణం నుంచి కొంచెం విడుదలయినా లభిస్తుంది.

జేనీ :- ఉమవంటి ఉత్తమురాలిని పొందిన మీరుచాలా అదృష్టవంతులు.

యోగ :- పూర్వ జన్మలో నేను గొప్ప తపస్సు చేసి వుంటాను.

ఉమ :- మీరిద్దరు కలసి నన్ను పొగుడుతుంటే నేను వెళ్ళిపోతాను.

(జేనీ కళ్ళు, తిరిగి యోగరాజు కళ్ళతో కలుస్తాయి. ఆమె కళ్ళు దించుకొంటుంది, ఉమ జేనీని తీవ్ర నేత్రాలతో చూస్తుంది.)

యోగ :- (పియానోచూసి) ఓహో ! మీకు పియానో సరదా కూడ వుందా ? అయితే కొంచెంసేపు యిక్కడే కూర్చొని, సంగీత మాధుర్యాన్ని పొందా లనిపిస్తుంది. ఏం ? మిస్ గార్డన్ ! మమ్మల్ని నిరాశ పరచరు కదూ !

జేనీ :- మీరు చాల వింతగా మాట్లాడుతున్నారండీ ! రండీ, ఏది కావాలంటే అదే వినిపిస్తాను.

(యిద్దరూ పియానో గదిలోకి వెళతారు.)

ఉమ :- (వ్యాకులతతో) అయ్యో ! పాట - గీట ఆల కిస్తుంటే ఆలస్యమయిపోతుంది; అమ్మకు చెప్పకుండావచ్చాను. అమె కోప్పడుతుండొచ్చు.

జేనీ :- (చిరునవ్వు నవ్వి) అయితే, నువ్వు వెళ్ళకూడదూ ? ఆయన కొంతసేపు నా సంగీతం విని వస్తారు.

ఉమ :- (సిగ్గుపడి) నాకు 'డ్రయివ్' చేయడంరాదు.

జేనీ :- అయితే కొంతసేపు కూర్చోకూడదూ ? అమ్మ కొట్టదులే.

యోగ :- కాదు, మిస్ గార్డన్, యిప్పటికి ఊమిం చండి. ఈ గొడవ నామీద కొస్తుంది. తర్వాత ఎప్పుడైనా వస్తాను.

(యోగరాజు; జేనీ, మిసెస్ గార్డన్లతో కరస్పర్శ చేస్తాడు. ఉమ కూడ యిద్దరతో కరస్పర్శ చేస్తుంది.)

జేనీ :- రేపు రా ఉమ ! ఆయనను కూడ తీసుకురా !

(ఉమ ఏమీ నమాధాన మివ్వదు. ఇద్దరు వెళ్ళిపోతారు.)

మిసెస్ గార్డన్ :- చాల మంచివాడు.

జేసీ :- ఇతన్ని చూడండి ! మీ విలియంను చూడండి. మోటుతనం తప్ప, ముఖంలో శాంతిరేఖయినా వుండదు.

మిసెస్ గార్డన్ :- అమ్మా ! అంతా ఒక్కలాగ వుంటారా ? వీరు గొప్పకుటుంబీకులు. విలియం తండ్రి రైల్వే గార్డుగా వుండేవాడు. అయితే అతను కొడుకును, ఏదో కొంచెం చదివించాడు.

జేసీ :- అటువంటి పల్లెటూరి పశువును పెళ్ళిచేసుకో మంటారు.

మిసెస్ గార్డన్ :- నా దగ్గర ఒక పదివేలువుంటే, నేను కూడ యిటువంటి వరుడినే వెదికే దానిని. ఎంత బెల్లంవేస్తే అంత తీపి వుంటుంది.

జేసీ :- అందుకే వివాహం చేసుకోకుండా వుండాలని నిశ్చయించుకొన్నాను. ఉను ఎంత ఈర్ష్యపడుతుందో మీరు చూశారా మమ్మీ ?

మిసెస్ గార్డన్ :- యింకా కొత్త ప్రేమ కదూ !

జేసీ :- చూస్తూవుండు మమ్మీ ! వీరికి సరిగ్గా పొత్తు కుదరదు. ఉమ చిన్న పిల్ల. యోగరాజు రసికుడు. ఒకటి రెండు నెలల్లో అతనికి ఆమెమీద మోజు తగ్గుతుంది.

మిసెస్ గార్డన్ :- కాదు జేనీ ! ఇద్దరు జీవితాంతం
వరకు సుఖంగా వుంటారు చూడు,

జేనీ :- సరే చూద్దాం. కాని, ఒక వ్యక్తి నా మెల్లో
త్రాడుకట్టి, తన యిష్టంవచ్చినట్లు త్రిప్పడానికిమాత్రం నేను
ఒప్పుకోను.

(మిసెస్ గార్డన్ వెళ్ళిపోతుంది. జేనీ పియానో
మీద కూర్చొని పాడుతుంటుంది.)

“...అది ఒక సువర్ణ సమయం
మీరు మేము ప్రేమ మయం...”

(తెర)

రెండవ దృశ్యం

(అదే యిల్లు. లోపల వంటగది. విలియం వంటింటి గుమ్మం దగ్గర స్టూలుమీద కూర్చోన్నాడు. మిసెస్ గార్డన్ వంట చేస్తుంటుంది. విలియం సూలంగా బలిష్ఠమైన శరీంతో నల్లగా వున్నాడు. పెద్ద పెద్ద మీసాలు, వెడల్పయిన ఛాతీ—యువక సైనికునిలా కనిపిస్తున్నాడు.)

మిసెస్ గార్డన్ :- నువ్వు ఎప్పుడైతే నా ప్రొపోజ్ చేశావా లేక ఆమె నిరాకరిస్తుందని ఊహించే అనుకొన్నావా ?

విలియం :- నా మనస్సే సమాధాన మిస్తున్నది. స్త్రీలముందు పుడుషుడు యింత 'మూగి' అవుతాడని నేననుకోలేదు.

మిసెస్ గార్డన్ :- మూగి కాదు, పిరికితనం. యింత పిరికితనం వుంటే, ఎప్పుడూ జయం కలగదు. నువ్వు చూస్తూ వుండగానే మరొక వ్యక్తి వచ్చి లాక్కొని పోతాడు.

విలియం :- ఆవిషయంలో భయంలేదు మిసెస్ గార్డన్ ! మరొకవ్యక్తి వస్తే అతని రక్తం, నా రక్తం ఏకం చేస్తాను. నేను జేసిన పొందలేకపోవచ్చు; కాని, నేను బ్రతికుండగా యితరు లెవరుకూడ అనుభవించలేరు.

మిసెస్ గార్డన్ :- మళ్ళీ అదే మోటుతనం! నువ్వు స్వయంగా ఎందుకు ప్రొపోజ్ చేయడంలేదు ?

విలియం :- ప్రొఫోజ్ చేసేది ఎలాగో అర్థం కావడం లేదు. ఎన్నో పుస్తకాలు చదివాను; కాని, స్పష్టంగా ఎందులోను లేదు.

మిసెస్ గార్డన్ :- ఆమెను అప్పడప్పడు పార్కుకు-గీర్కుకు తీసుకెళ్ళు. అక్కడ ఏకాంతంలో ప్రొఫోజ్ చేయ. నేను యింకా ఏం చెప్పను ?

విలియం :- ఆమె నాతో ఎక్కడికైనా వస్తేగా ! నన్ను చూడగానే ముఖం ముడుచుకొంటుంది. లేచి వెళ్ళి పొమ్మంటుంది. ఎప్పుడైనా కొంచెం మర్యాదగా కూర్చోని మాట్లాడితే నా మనస్సుకుకూడ కొంత ఉత్సాహముంటుంది.

మిసెస్ గార్డన్ :- అయితే, నువ్వు కాలమంతా యిలా వ్యర్థంగానే గడిపేవా ?

విలియం :- నా ప్రవేశపు హద్దు మీవరకే.

మిసెస్ గార్డన్ :- అయితే, నన్ను వెళ్ళి చేసుకొంటావా ? ఎంత అమాయకుడవు ! తెలివిగల పురుషుడు, స్త్రీని ఒక్క నిమిషంలో లాక్కొంటాడు; కాని, సంవత్సరం గడుస్తున్నా, నువ్వు యింకా క, ఖ ల వరకుకూడ రాలేదు. నీలో కొంత చాతుర్యం, సామర్థ్యం వుంటే, నేనుకూడ బలవంతం చేస్తాను. యితకూ, ఆమెను ఆకర్షించుకోడానికి ఏమైనా ప్రయత్నాలు చేశావా ?

విలియం :- ఇంగ్లీషు మాట్లాడటం బాగా నేర్చుకొన్నాను.

మిసెస్ గార్డన్ :- బాగుంది. కాని, నువ్వు ఇంగ్లీషులో ప్రొఫోజ్ చేస్తావా? లేక ఆమె నీ యింగ్లీషుభాషా ప్రవాహాన్ని చూసి మోహితురా లవుతుందా ?

విలియం :- పాడటంకూడ నేర్చుకొన్నాను.

మిసెస్ గార్డన్ :- యిది-కొంతవరకు బాగుంది. ఆమె చక్కగా పాడుతుంది. నువ్వు నేర్చుకొన్నా నంటున్నావు. ఈ సమానత్వం రాను రాను నేనుహానికి దారి తీస్తుంది. పియానో వాయింపగలవా ?

విలియం :- ఓ, బాగా వాయింపగలను.

మిసెస్ గార్డన్ :- జేసీ నేనుహితురాలి యింటికి వెళ్ళింది. అప్పుడే రాదు. ఈ లోపుగా నువ్వు పియానో ఎలా వాయిస్తావో చూస్తాను పద.

(యిద్దరూ పియానోవున్న గదిలోకి వెళతారు. విలియం పియానోమీద ఒక అర్థంలేని రాగం ఆలా పిస్తాడు.)

మిసెస్ గార్డన్ :- అబ్బ బ్బ బ్బ బ్బా ! యదేనా నీపాట ! భగవంతుని ముఖించూసి జేసీ ముందుమాత్రం పియానో ఎప్పుడూ వాయింపకు. నీ ఆకారం చూసే ఆమె అసహ్యించు కొంటుంటుంది. ఈపాట వింటే పూర్తిగా చీద రించుకొంటుంది.

విలియం :- ఇప్పు డిప్పుడే నేర్చుకొంటున్నాను మిసెస్ గార్డన్ ! కొద్ది రోజుల్లో చూడండి.

మిసెస్ గార్డన్ :- పోవయ్యా, పాట నేర్చుకోడానికి బయలుదేరావ్ ! సరే, యింకా ఏం నేర్చుకొన్నావ్ ?

విలియం :- టెన్నిస్ మొదలెట్టాను.

మిసెస్ గార్డన్ :- అవునవును. యిది చాల అవుసరం. బాగా ఆడగలవా ?

విలియం :- ఓ, చూపించమంటారా ?

మిసెస్ గార్డన్ :- టెన్నిస్ కూడ పియానోలాగే నేర్చుకోలేదు కదా !

విలియం :- లేదండీ, బాగా ఆడతాను. పెద్దపెద్ద వాళ్ళనే పట్టికొట్టించాను.

మిసెస్ గార్డన్ :- నిజమా ! సరే, ఈ గదిలో నీ ఆట కొంచెం చూపించు.

(యిద్దరు గదిలోకి వస్తారు. మిసెస్ గార్డన్ మేకులనుంచి రెండు రేకెట్సు తీస్తుంది. యిద్దరు చెర్రోక్ రేకెట్ తీసుకొని ఎదురెదురుగా నిలబడతారు. విలియం 'సర్వ్' చేస్తాడు. మిసెస్ గార్డన్ బంతిని అతనివైపుకు త్రిప్పిస్తుంది. అతను బంతిమీదకు జోరుగా రాబోయి దొర్లుతాడు. తర్వాత సర్దుకొని నిలబడతాడు.)

మిసెస్ గార్డన్ :- యిదేనా నీ ఆట ! నువ్వు దీనిలో కూడ ఫేలయ్యావు. భగవంతుని ముఖించూసి జేసీ ముందు మాత్రం ఆడకు.

విలియం :- నేను పడిపోలేదు మిసెస్ గార్డన్ ! తొందరలో కొంచెం కాలు జారింది.

మిసెస్ గార్డన్ :- సరే ! టెన్నిస్ సూటు తయారు చేయించావా ?

విలియం :- యిది నా కెవ్వరు చెప్పలేదే !

మిసెస్ గార్డన్ :- సెభాష్ ! ఈ లాంగ్ బూట్ వేసుకొనే టెన్నిస్ ఆడతావా ?

విలియం :- బూటు వేసుకొంటే బాగా పరుగెత్తవచ్చు.

మిసెస్ గార్డన్ :- ఏం మనిషివయ్యా ! ఏ ప్రపంచంలో వుంటున్నావో అర్థంకాదు. ముందు టెన్నిస్ సూటు తయారు చేయించి, తర్వాత ఆట ప్రారంభించు. ఈ కొయ్యలు లాంటి జోళ్లు, ఈ లాంగుకోటు తొడుక్కొని టెన్నిస్ ఆడకూడదు. జేసీ చూసిందంటే తప్పక హేళన చేస్తుంది.

విలియం :- ఆర్మీలో పనిచేసేవాళ్ళకు టెన్నిస్ సూట్ అవుసరంలేదని లేడీ డగ్లస్ నాతో చెప్పిందే !

మిసెస్ గార్డన్ :- బాగానేవుంది. ఇకనైనా మనిషిలా వుండటం నేర్చుకో. ఈ అడివిమీసాలు తీయించేయి. స్త్రీ, పురుషుని మీసాలు చూసి ఆనందించే కాలం వెళ్ళిపోయింది. మెలి తిరిగిన మీసాలు చూస్తే నాకు ఎంతో ముచ్చటగా వుండేది. కాని యిప్పుడు కాలం మారిపోయింది. యిప్పటి స్త్రీలకు, పురుషుని ముఖంలో వెంట్రుకల గుర్తుకూడా లేకుండా శుభ్రంగా వుంటేనే ఎంతో యిష్టం.

విలియం :- అయితే, రేపే తీసేస్తాను. దీనికే డబ్బేమీ ఖర్చుకాదుగా !

మిసెస్ గార్డన్ :- సరే, ఏమైనా నాట్యం - గీత్యం నేర్చుకున్నావా? జేసీ నాట్యం చాల బాగా చేస్తుంది.

విలియం :- ఓం, నాట్యం చెయ్యడం నాకు ముందే వచ్చును.

మిసెస్ గార్డన్ :- అయితే, కొంచెం చూపించు.

(విలియం అక్కడే కోతిలా గెంతులు వేయ నారంభిస్తాడు. నాట్యం చేస్తుండగా, స్థూల శరీరాన్ని సర్దుకోవడంలో అతని ముఖాకృతి వికృతంగా తయారవుతుంది. అదిచూసి మిసెస్ గార్డన్ నవ్వులేక కడుపు పట్టుకొంటుంది.)

మిసెస్ గార్డన్ :- చాలేవయ్యా నీ నాట్యం! అడవి పంది ఆటలా వుంది. అబ్బ! ఈసమస్య పరిష్కరించబడేట్లు లేదు. యింకా నీలో చాల లోపాలున్నాయి. ముందు వాటిని సవరించుకో. తర్వాత ధైర్యంచేసి, ఒక రోజు ప్రొఫోజ్ చేయ్.

విలియం :- ఏమైనా లోపాలుంటే నేను సవరించు కొంటాను. కాని, ప్రొఫోజ్ చెయ్యడమే చాల కష్టంగావుంది.

మిసెస్ గార్డన్ :- నేనొక మాట చెబుతాను-కొంచెం బ్రాంది త్రాగు.

విలియం :- వాగుడు ప్రారంభమయితే!

మిసెస్ గార్డన్ :- అలాక్కాదయ్యా! నోటినుంచి సువాసనవచ్చే మంచిరకం బ్రాంది కొద్దిగా త్రాగు; కాని, పల్లెటూరి వానిలా మాత్రం వాగకు. సభ్యతనేర్చుకో. బట్టలు కూడ పెద్ద మనుష్యుల్లా గుండాలి. కాలరు, టై, శిల్కువి

తీసుకో. కోటు బొత్తాలకు ఒకటి రెండు గులాబిపువ్వులు తగిలించుకో. ఈ మొరటు సరుకులు లేడీలకు నచ్చవు. నాజూగ్గా, అందంగా వుండే బెత్తం తీసుకో. ఈ డబ్బా గడియారానికి, గొలుసుకు స్వస్తి చెప్పి, బంగారు రిప్టువాచీ పెట్టుకో. మీ యింట్లో ఎంతమంది నౌకర్లున్నారు ?

విలియం :- నౌకర్లా ! నౌకర్ల అవసరమేమిటి ? ఒక ముసలి దాసి వుంది; ఆమె రొట్టి, మాంసం రెండు పూటలు వండుతుంది. ఉదయం రెండున్నేర్ల పాలు నేనే పితికే, పచ్చివే త్రాగేస్తాను. యింక నాకు నౌకర్లెందుకు ? ఆఫీసునుంచి వచ్చి ఐదువందల దండాలు తీస్తాను. భోజనంచేసి పండుకొంటాను.

మిసెస్ గార్డ్న్ :- ఇలాగే వుండదలచుకొంటే, జేసీ మీద ఆశవిడచిపెట్టు. ఆమెకు 'బికారి' భర్తకాదు, 'జంటిల్ మేన్' భర్త కావాలంటుంది.

విలియం :- కాని, ఇంతవరకు నాకెవ్వరు చెప్పనేలేదు. యిప్పుడు మీరు సలహా యిచ్చారుగా ! యింక చూడండి ! ఎంత త్వరలో 'జంటిల్ మేన్'గా తయారయిపోతానో !

మిసెస్ గార్డ్న్ :- ఎంత లేదన్నా ఒక సర్వెంటు, ఒక వంటమనిషి, ఒక బ్రాటోతు వుండేతీరాలి. వడ్డించేవారువేరు. ఒక నౌకరు, ఒక చాకలి, ఒక తోటమాలినికూడ పెట్టు. నువ్వు జమీందారువని యింకెలా తెలిసేది ? యిప్పుడు కారు లేకపోయినా అంత బాధ లేదనుకో. కాని, ఒకటి రెండు సంవత్సరాల్లో దానిని కూడ ఏర్పాటు చేయవలసి వుంటుంది. ఆఁ, యింట్లో ఏమైన చిత్రాలున్నాయా ?

విలియం :- వున్నాయండీ! పత్రికల్లో అందంగా కన్పించిన చిత్రాలన్నీ ఫ్రేమ్ కట్టిస్తున్నాను.

మిసెస్ గార్డన్ :- సెభాష్ ! అయితే, నువ్వు గొప్ప కళాకారుడవన్నమాట ! సరే. ఎప్పుడైనా సినిమాకు వెళుతుంటావా ?

విలియం :- సినిమాకు వెళ్ళి నిద్ర ఎందుకు పాడుచేసుకోవాలి మిసెస్ గార్డన్ ! నాకు దానిమీద సరదాలేదు.

మిసెస్ గార్డన్ :- అయితే నువ్వు శుద్ధ పల్లెటూరివాడి వన్నమాట ! తినడం, పనిచేయడం, నిద్రపోవడం ఎరుగుదువు. 'సభ్యత' అంటే ఏమిటో నీకు తెలియనేతెలియదు.

(జేసీ వస్తున్నట్లు అలికిడి అవుతుంది. విలియం దొడ్డి గుమ్మం నుంచి నెమ్మదిగా జారుకొంటాడు.)

జేసీ :- ఈ రోజు ఉమ, అమె భర్త వెళ్ళిపోయారు మమ్మీ ! ఉమ చాల విచారించింది. నన్ను కౌగలించుకొని ఏడవ నారంభించింది. నాకు కూడ ఏడుపొచ్చింది. పాపం ! మళ్ళీ ఎప్పుడొస్తుందో.

మిసెస్ గార్డన్ :- వీళ్ళలో వెళ్ళేటప్పుడు ఏడ్వడం ఒక పెద్ద రోగం.

జేసీ :- మీకేమి తెలుసు మమ్మీ ! నాకుకూడ ఏడుపు వచ్చింది. మిమ్మల్ని విడచి వెళ్ళేటప్పుడు నాకుకూడ

ఏడుపు రావాలి. యోగరాజు సినిమా డైరెక్టరు మమ్మీ !
నెలకు 1500 రూ. జీతం.

మిసెస్ గార్డన్ :- బాగుందే ! వయస్సుకూడ పెద్దది
కాదు. ఎవరి అదృష్టం వారిది.

జేనీ :- అమెరికా, ఇంగ్లాండు వెళ్ళి వచ్చారు మమ్మీ!
అమెరికాలో ఒక కంపెనీలో డైరెక్టరుగా వుండేవారు. ఎంతో
మంది యువతులు వివాహం చేసుకోడానికి సిద్ధులయ్యారు.
ఎంతోమంది లక్షలిస్తామన్నారు. కాని; ఆయన వివాహం
ఉమతో ముందే నిశ్చయించారు. అందరిని నిరాశపరచారు.
అక్కడ వుండేటప్పుడు నాలుగైదువేలు వస్తుండేవి. ఈ కళలో
ఆయన మంచి నిపుణత కలవారు. ఉమ చాల అదృష్టవంతు
రాలు మమ్మీ ! నన్ను ఆయన తన కంపెనీకి రమ్మన్నారు.
ముందు 1000 రూ. యిస్తారట!

మిసెస్ గార్డన్ :- (కుమార్తెను కౌగిలించుకొని) నిజమా!

జేనీ :- అవును మమ్మీ ! నన్ను రమ్మని బలవంతం
చేశారు. యింకా కొన్ని ఏర్పాట్లు చేసుకోవాలని చెప్పాను.
నాకు 500 రూ. చెక్కుయిచ్చి, కావలసిన వాటికి వినియోగించుకోమన్నారు.

మిసెస్ గార్డన్ :- అతను సరియైన సమయంలో మనకు
సహాయంచేసినందుకు భగవంతునికి లక్షనమస్కారాలు. చాల
మంచి మనిషిలా వున్నాడు.

జేసీ :- (కొంచెంసిగ్గుతో) ఉమ నాకు స్నేహితురాలు కాకుంటే, నన్ను యింతగా ప్రేమించకుంటే, ఒక్కసారి నా భాగ్యాన్ని కూడా పరీక్షించుకొనే దానిని.

మిసెస్ గారన్ :- ఏ మన్నావ్ జేసీ ? పెళ్ళి చేసుకొన్న పురుషునితోనా ?

జేసీ :- పెళ్ళి-గిళ్ళి పిల్లల అట మమ్మీ ! యిది కేవలం స్త్రీ పురుషుల హృదయ నిర్ణయం. దీనిలో ధర్మాన్ని యిమడ్చడం చాల మూర్ఖత్వం. నేను ఉమ అంతటి సౌందర్యవతిని కాకపోవచ్చు; కాని, ఆయన్ను నేను ఆకర్షించుకోగలిగినంత, ఉమ ఆకర్షించుకోలేదు. వివాహానికి ముందు, నాకు ఆయనతో పరిచయమయితే ఎంత బాగుండేది! నా పాట విని మత్తెక్కిపోయారు. నీతో యింకేమి చెప్పను మమ్మీ ! ఆయన ఉమ భర్త - అందుకే విచారం. ఉమ సరళత, నిష్కపటంచూసి, ఆమెమీద జాలి, దయ కలుగుతుంది. ఆయనకు యితర స్త్రీల గాలికూడ సోకకూడదను కొంటుంది ఉమ.

మిసెస్ గారన్ :- (విచారంగా) జేసీ ! నీ హృదయంలో ఈ కోరిక వున్నప్పుడు, ఆ కంవెనీకి వేళ్ళడం మంచిది కాదు జేసీ!

జేసీ :- మమ్మీ! మీరుకూడ నన్ను చిన్నపిల్లలా భావిస్తున్నారా ? నేను యోగరాజును హృదయపూర్వకంగా

ప్రేమిస్తున్నాను; కాని, ఈ భావాన్ని, ఒక శబ్దంలో కాని, సాంజ్ తో కాని వెల్లడించలేకపోయాను. నేను యింత కృతఘ్నురాలిని కాను మమ్మీ!

మిసెస్ గార్డన్ :- భగవంతుడు నీ ఉద్దేశాలను పవిత్రంగా వుంచుగాక తల్లీ! యిదే సజనుల ధనం. భగవంతుడు తలచుకొంటే, యితనికంటే, మంచి వ్యక్తిని ప్రసాదిస్తాడు నీకు. పద, భోజనం సిద్ధంగా వుంది.

(యిద్దరు భోజనం చేయడానికి వెళతారు.)

(తెర)

మూడవ దృశ్యం

(వర్షాకాలంలో ఒక ప్రభాతం. మేఘాలు వ్యాపించివున్నాయి. ఒక అందమైన భవనం. గుమ్మాలకు అల్లిక తెరలు కట్టబడి వున్నాయి. ఉమ ఒక గదిలో మంచంమీద జారపడికూర్చున్నది. ఒక స్త్రీ ఆమె తలకు నూనె వ్రాస్తున్నది. ఉమ ముఖం కళా విహీనంగా వుంది. శరీరం వాడిపోయింది. ఆ గదికి తోటవైపుకు రెండు కిటికీ లున్నాయి.)

ఉమ :- (అద్దంవంకచూసి) యశావ్వనం యింత అస్థిరమైనదని నేను పూహించనైనా లేదు. కళ్ళు విప్పగానే అదృశ్యమైన ఒక మధుర స్వప్నం లాగుంది. స్వర్గంలోని అప్పర్సలా విమానంలో కూర్చొని అంబరవీధిని విహరించాను. యిప్పు డా విమానంలేదు, ఆ స్వర్గంలేదు. సౌందర్య సంపదనంతా పోగొట్టుకొని, దయాభిక్షకోసం నిరీక్షిస్తున్నాను. ఏంచంపా ! ఆయన స్వభావంలో ఎంత మార్పు వచ్చిందో చూశావా ? నా దగ్గర కూర్చోవడమే ఆయనకు యిప్పు లేనట్లు తోస్తుంది.

చంప :- అలా అనకండి. బాబుగారు మీ తలదగ్గర కూర్చొని కన్నీరు పెడుతుండగా అనేకసార్లు చూశాను. నన్ను చూడగానే రుమాలుతో కళ్ళుమూసుకొని, బయటికి వెళ్ళి పోతుంటారు. మీరు యిక్కడ పడుకుని వుండగా ఆయన

గుమ్మందగ్గర తిరుగుతూంటారు. బహుశా, ఆయన రావడం వలన మీకు కష్టంగా వుంటుందేమో అనుకుంటారు.

ఉమ :- (అవిశ్వాసంతో) ఆయన రావడం వలన నాకు కష్టం కలుగుతుందా? నేమి యితవరకు బ్రతికి వుండడానికి కారణం, ఆయన ప్రేమే చూప! ఆయన ప్రకాశమే నా జీవితాన్ని నిలబెడుతోంది; లేకపోతే ఈ జ్యోతి ఎప్పుడో ఆరిపోయేది.

(యోగగాజు లేడీ డాక్టరుతో గదిలోకి వచ్చి, ఆమెను కుర్చీలో కూర్చుండబెట్టి, బయటకు వెళ్ళిపోతాడు.)

లేడీ డాక్టరు :- ఈ రోజు మీ ఆరోగ్యం బాగున్నట్లుంది.

ఉమ :- వుండొచ్చు; కాని, నాకేమీ భేదం కనుపించడంలేదు.

లే. డా :- రాత్రి నిద్దరపట్టేందా?

ఉమ :- లేదండీ! రెప్పయినా పడలేదు.

లే. డా :- కొన్ని రోజులు పర్వతగాలి తగలాలని చెప్పాను. కాని, మీరు వినడంలేదు. కనీసం ఉదయం షికారు కైనా వెళ్ళడం మంచిది.

ఉమ :- మనస్కరించడం లేదు డాక్టరమ్మా! చనిపోయేదానికి, 'ఆరు నెలలు ముందయితే నేమిటి వెనుకయితే నేమిటి' అనిపిస్తుంది.

లే. డా :- అలా అనకండి. మీరు త్వరలో ఆరోగ్య వంతులవుతారు. పర్వత ప్రదేశానికి వెళితే ఒక నెలలోనే ఆరోగ్యం చేకూరుతుంది. మిమ్మల్ని రేపుపంపమని ఆయనతో చెబుతాను.

ఉమ :- నన్ను ఒక్క రైనే వెళ్ళమంటారా? నేను ఒంటరిగా వుండలేను.

లే. డా :- అబ్బే! ఒంటరిగా వెళ్ళమని చెప్పడంలేదు. ఆయనకూడ మీతో వస్తారు.

ఉమ :- ఆఁ అయితే, నాకు యిష్టమే.

(లేడీడాక్టరు ధర్మామీటరు పెట్టి జ్వరం చూసి, నీటి వ్రాసియిచ్చి, వెళ్ళిపోతుంది. గుమ్మం దగ్గర యోగరాజు నిలబడి వుంటాడు.)

లే. డా :- ఈమె ఆరోగ్యం పాడయి పోతూవుంది. పర్వత ప్రదేశానికి తీసుకొని వెళ్ళడం మంచిది. మందులవలన పని జరుగుతుందని, యింతవరకు ఎక్కువగా బలవంతం చేయ లేదు. కాని, పర్వతగాలి చాల అవసరమని తోస్తుంది.

యోగ :- అయితే, రేపే తీసుకెళ్తాను.

(యిద్దరు యోగరాజు గదిలోకి వచ్చి కూర్చుంటారు.)

లే. డా :- తప్పకుండా వెళ్ళండి. కాని, మీరు ఎమైనా కుపథ్యంచేస్తే, ఈమెను వొదలుకోవలసి వుంటుంది. మీవలనే పరిస్థితి యిలా పరిణమించింది. ఒక్క సంవత్సరంలో రెండు

గర్భపాతాలు. మళ్ళీ మూడో గర్భం ! కోమల ప్రకృతిగల అమాయక బాలిక ఎంతని సహించగలదు ! మీరు విజ్ఞానులు, ప్రపంచాన్నికూడ బాగా చూసివున్నారు; అందుచేత వివాహానికి ముందే ఈ విషయాన్ని గురించి తెలుసుకోవలసింది. మొదటిసారి గర్భపాతమయినప్పుడు కనీసం ఒక్క సంవత్సరం పాటు పుట్టింటికే పంపించి వుండవలసింది. ఈమెకు కాస్త దూరంగా వుండటం చాల అవసరం. కాని మీరు ఏమాత్రం లక్ష్యపెట్టలేదు. ఉమాదేవి మొదటవచ్చినపుడు నేనుచూశాను- వికసించిన గులాబిపువ్వులా వుండేది. ఒక్క సంవత్సరంలో ఎక్కడ చూసినా రక్తపు చుక్కయినా లేకుండా పోయింది. దీనికి మీరే బాధ్యులు.

యోగ :- లేడీ విల్సన్ ! భగవంతుని ముఖం చూసినన్ను ఊమించండి. ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను-నాకేమీ తెలియదు.

లే. డా :- అయితే, యిది ఎవరి దోషమంటారు ? ఈతరాని మనిషి నదిలో దుమకడం ఎవరి తప్పు ? స్వార్థి చేయడం తెలియకుండా గుర్రాన్ని నడపడానికి ప్రయత్నించడం మొందుకు ? ఉమాదేవి చిన్నపిల్ల. ఆమె ఈ విషయాన్ని గురించి ఏమీ చదువలేదు, ఎవరితోనూ సంప్రదించనూలేదు. మీరు 'భర్త' అని, మీ ఆజ్ఞను శిరసావహించడం తన కర్తవ్యమని మాత్రం ఆమెకు తెలుసు. మీ కాముకత్వం ముందు తలవంచి, విషబీజాన్ని నాటుకొంటున్నానని ఆమె కేమీ తెలుసు ? మీకుకూడ ప్రస్తుతం తెలియక పోవచ్చు;

కాని, త్వరలోనే దీని ప్రభావం కనిపించి తీరుతుంది. ప్రకృతి నియమాల్ని ఉల్లంఘించిన వారిని, అది ఎప్పుడూ ఊమించదు.

(యోగరాజు నిరీవ ప్రతిమలా కూర్చొంటాడు. లేడీ విల్సన్ టోపీ తీసుకొని, వెళ్ళి పోబోయే సరికి, తృల్చి పడతాడు.)

యోగ :- లేడీ విల్సన్ ! భగవంతుని ముఖంచూసి ఈమెను ఎలాగైనా రక్షించండి, జీవితమంతా మీ బానిసగా వుంటాను. నా సర్వస్వాన్ని తీసుకొని, కేవలం ఆమెను మాత్రం రక్షించండి.

లే. డా :- యోగరాజుగారు! చంటిపిల్లవాడిలామాట్లాడకండి. రక్షించడం నా స్వాధీనంలో వుందా ? శక్తివంచన లేకుండా ప్రయత్నించడం నా ధర్మం. దీనికి మించి నేనేమీ చేయలేను. ఎంతోమంది సోదరులు చేసేపనే, మీరుకూడ చేశారు. స్త్రీ అనేది వారికి కేవలం భోగయంత్రంలావుంది. వారు స్త్రీని ఎంతైనా బాధపెడతారు. ఆమెమీద ఏమాత్రం అయిష్టత కలిగినా శత్రువై కూర్చొంటారు. పాపం ! స్త్రీ భర్తను సంతోషపరచడానికి అన్నిటిని సహిస్తుంది. ప్రతి ఇంటిలోను యివే చూస్తున్నాను. ఊయరోగాలు వ్యాపిస్తున్నాయంటే, ఎందుకు వ్యాపించవు? అయినా, కంగారు పడనక్కర లేదు. రేపు ఈమెను, పర్వత ప్రదేశానికి తీసుకెళ్ళి ధైర్యం చెప్పండి. లేకపోతే మీరు పశ్చాత్తాప పడవలసి వుంటుంది.

(లేడీ విల్సన్ వెళ్ళిపోతుంది. యోగరాజు ఉమ దగ్గరకు వస్తాడు.)

ఉమ :- ఏమిటండీ, లేడీ విల్సన్ నాకు తెలియకుండా రహస్యంగా చెబుతుంది ?

యోగ :- ఏమీలేదు. పర్వతప్రదేశానికి తీసుకెళ్ళమని, రేపే ప్రయాణం.

ఉమ :- అయితే, మాయింటికి ఒక ఉత్తరం వ్రాయండి. వాళ్ళను ఒక్కసారి చూడాలని వుంది. జేసీనికూడ కలుసుకోవాలని వుంది; ఆమెకుకూడ వ్రాయండి.

యోగ :- ఉత్తరం వ్రాయడం, వాళ్ళు రానడం— యిదంతా చాల ఆలస్యమవుతుంది ఉమ !

ఉమ :- అయితే మీయిష్టం. కాని, చనిపోతే వాళ్ళను చూడలేనేమోనని !

(ఉమ కళ్ళనుంచి రెండు అశ్రుబిందువులు రాలుతాయి. యోగరాజు వంగి ఆమెశిరస్సును ముద్దు పెట్టుకొంటాడు.)

యోగ :- (గద్గదస్వరంతో) కాదు ఉమ ! భగవంతుని దయవుంటే, అక్కడనుంచి ఆరోగ్యవంతురాలివయి తిరిగి వస్తావు. అక్కడ జల వాయువుల ప్రభావం చాలగొప్పది.

ఉమ :- (చంపతో) చాలు చంప ! బయటకు వెళ్ళు. మళ్ళీ పిలచిన తర్వాత రా.

(చంప వెళ్ళి పోతుంది.)

నా దగ్గరగా రా రాజా ! మన వివాహ మయి ఈ రోజుకు సరిగ్గా ఒక్క సంవత్సరం అయింది. ఈ వేళే మీరు

మా యింటి కొచ్చారు. పెళ్ళివారు వస్తారని తెలియగానే, మిమ్మల్ని చూడాలని మేడపైకి ఎక్కాను. మీరు నన్ను చూడలేదు; కాని, నేను మిమ్మల్ని బాగా చూశాను. ఎంత త్వరలో సంవత్సరం పూర్తయింది! ఈ రోజు వార్షికోత్సవం చేస్తాను. మీరు ఆఫీసుకు వెళ్ళవద్దు. ఈ వేళ నా హృదయ భారం తగ్గినట్లుగా వుంది. మీతో తృప్తిర మాట్లాడతాను. మీరు లేనప్పుడు ఇల్లు శూన్యంగా కనిపిస్తుంది. ఒక్కక్షణం మిమ్మల్ని చూడకపోతే హృదయారాటం ఎక్కువవుతుంది. ఈ రోజు నా గది పూలతో అలంకరిస్తాను. కాని... ..వద్దు. పువ్వుల్ని తుంచవద్దు. (తోటవంకచూసి) కొమ్మల నానుకొని ఎంత అందంగా వున్నాయి! తుంచితే వాడిపోతాయి.

(చంపను పిలుస్తుంది. ఆమెవచ్చి నిలబడుతుంది.)

చూడు చంప! కాశ్మీరు నుంచి తెప్పించిన నా క్రొత్త చీర తీసుకురా. ఒకసారికూడ కట్టుకోలేకపోయాను. ఈవేళ కట్టుకొంటాను. చూడు! మిగిలిన బట్టలు ఏ మాత్రం నలగ కూడదు. చీరకు కొంచెం 'సెంటు' కూడ రాయి. ఈ వేళ ఈయనదగ్గర బహుమతి తీసుకోవాలి.

(చంప వెళ్ళిపోతుంది.)

ఈరోజు నా కేమి బహుమాన మిస్తారో చెప్పండి! మంచి వస్తువు యివ్వాలి.

యోగ :- (గద్గద స్వరంతో) ఏమి కావాలి ఉమ! నాదగ్గరున్నదంతా నీది కాదా?

ఉమ :- (నవ్వి, అతని మెడకు చేతులు తగిలించి) కాదు రాజా ! యివేమీ నాకక్కరలేదు. నేను అడిగినదే యివ్వాలి.

యోగ :- నీకోసం నా ప్రాణాలుకూడ సిద్ధంగా వున్నాయి ఉమ !

ఉమ :- మీ రొక వాగ్దానం చెయ్యాలి.

యోగ :- యిదేమీ ఒక కానుకే కాదే !

ఉమ :- ఔను, నాకు వాగ్దానమే కావాలి. దానిలో నాకు కలిగే ఆనందం మరొక వస్తువులో లభించదు. నేను చనిపోతే, నా కుంకుమబరిణెమీద ప్రతిరోజు రెండు పువ్వులు వేస్తానని వాగ్దానం చెయ్యండి. ఆకుంకుమే నాకు మీ ప్రేమను ప్రసాదించింది. మీరు తప్ప, నాకీ ప్రపంచంలో దానికన్న ప్రీయమైనది మరొకటి లేదు. దానిని తప్పకుండా జ్ఞాపక ముంచుకోండి.

(యోగరాజు ముఖం తిప్పకొని, రుమాలుతో కన్నీటిని తుడుచుకొంటూ, బయటకు వెళ్ళిపోతాడు. ఒక నిమిషంవరకు ఎదురుగా వున్న అశోకవృక్షంక్రింద నిలబడి వెక్కి-వెక్కి ఏడుస్తాడు. తిరిగి ఉమ పిలుపు విని గుమ్మంవైపుకు వెళతాడు. కాని, అశుప్రవాహాన్ని ఆపలేక గుమ్మందగ్గర ఆగిపోతాడు.)

(తెర)

నాల్గవ దృశ్యం

(జేసీ యిల్లు. సంధ్యాసమయం. విలియం మీసాలు తీయించుకొని, టెన్నిస్ సూటు ధరించి, చేత్తో ఒక రేకట్ పట్టుకొని, నిషాలో తూలుతూ వస్తాడు.)

జేసీ :- (విలియంను చూసి) ఈవేళ క్రొత్తవేషం వేశావే ! మీసాలు తీయించుకోమని ఏ గాడిద చెప్పింది నీకు ? నపుంసకుడిలా వున్నావు. నీమీదబట్టు. నీకేమిరోగం వుట్టింది — అందంగా వుండే మీసాలు తీయించుకొన్నావ్ ? కొంచెం అద్దంలో నీ ఆకారం చూసుకో. అసలే తమరు అత్యంత రూపవంతులు! పైగా మీసాలుకూడ తీయించుకొన్నారు. భలే, భలే ! శుద్ధ పశువులా తయారయ్యావు !

విలియం :- (కుర్చీ జేసీ దగ్గరకు లాక్కొని) ఈ వేళ చాల సరదాగా వుంది జేసీ!

జేసీ :- (ముఖంత్రిప్పకొని) అరే ! నువ్వు బ్రాందికూడ త్రాగేవా ? (ముక్కు మూసుకొంటూ) ముక్కు బ్రద్దలై పోతోంది. కొంచెం దూరంగా కూర్చో. ఈ రోజు ఏం రోగం వచ్చింది నీకు ?!

విలియం :- (జేసీవైపుకు వంగి) ఈ రోజు నా మనస్సు స స్వస్థంగానూ, మొట్టమొదటిదానిమీద విహరిస్తూవుంది జేసీ ! ఇప్పుడునేను పూర్వం విలియంనుకాను. స్వర్గంలోవుండే వారుకూడ ముగ్ధులయే, జీవిత స్వప్నాల్ని చూస్తున్నాను;

ఇప్పుడు ముల్లోకాల ధనంకన్నా అధికమైన వరదానం దొరుకుతుంది నాకు. నిన్ను నా జీవిత సహచరిణిగా చేసుకోదలచుకొన్నాను. ఈవేళ ప్రొపోజ్ చేస్తున్నాను. (కుర్చీమీదనుంచి లేచి, జేసీ కాళ్ళమీద తలవుంచి) చూడు జేసీ ! భగవంతుని ముఖించూసి నిరాకరించకు. చెప్పి. నా ప్రార్థన అంగీకరిస్తున్నావా ? నీమాటమీద నాఅదృష్టం ఆధారపడివుంది. నువ్వు “ఊ” అంటే, నావంటి భాగ్యశాలి ఈప్రపంచంలో వుండడు; “ఉహూ” అంటే,—నాలాంటి నిర్భాగ్యుడు ప్రపంచంలో ఎక్కడా వుండడు. నీకు మీసాలు తీసేయడం నచ్చకపోతే మళ్ళీ మీసాలు పెంచుతాను. ఈ రోజుకోసం ఈ సూటు తయారుచేయించాను. ఇది నాకు అందవికారంగా లేదుకదా?

జేసీ :- అబ్బేబ్బే. అసలు లేదు. దిప్తితగలకుండా భగవంతుడు రక్షించుగాక !

విలియం :- (సంతోషంగా) నేను టెన్నిస్ బాగా ఆడతాను జేసీ !

జేసీ :- నిజమా !

విలియం :- నామీద ఒట్టు. పియానోకూడ బాగా వాయిస్తాను.

జేసీ :-అయితే, గొప్ప మాష్టరు వయిపోయావే !

విలియం :- నానాట్యం చూస్తే, నువ్వుకూడ నాట్యం చేయనారంభిస్తావ్.

జేసీ :- అయితే, నిన్ను పెళ్ళి చేసుకోడానికి అభ్యంతరం వుండదు.

విలియం :- నిజంగా ? అయితే ఈరోజు నాజీవితానికి పండుగ.

జేనీ :- సరే ! ఇక, మన షరతులు నిర్ణయించుకొందాం.

విలియం :- అన్నీ చెర్చిలో అయిపోతాయి జేనీ ! ఓహో ! నువ్వు, నేను షికారుకు వెళుతుండగా — నువ్వు సిల్కు గౌను తొడుక్కొని, పూలచెండు చేత్తో పట్టుకొని, నా భుజంమీద తల ఆన్చి నడుస్తున్నప్పుడు — ఎంత ఆనందంగా వుంటుంది!

జేనీ :- నాకు అటువంటి వేషాలు పనికిరావు.

విలియం :- అయితే, మరెటువంటి పెళ్లి కావాలి జేనీ?

జేనీ :- నువ్వు నా షరతుల్ని అంగీకరిస్తే, పెళ్లి అయి పోయినట్లే. చెర్చికే వెళ్ళడం, ఫాదరీ రావడం, అతిథులు చూడటం, బాజాలు వాగడం — యివేమీ అవసరంలేదు. నాకు ఆ ఆచారాలు నచ్చవు. చెప్ప! నా షరతులకు యిష్టపడతావా ?

విలియం :- (నిరాశతో) ఏమి షరతులు జేనీ?

జేనీ :- మొదటి షరతు: నువ్వు పరస్మీతో మాట్లాడు తున్నట్లు చూడగానే యింట్లోంచి బయటకు గెంతుస్తాను.

విలియం :- ఆఁ ఆఁ యిష్టమే జేనీ !

జేనీ :- నా రెండవ షరతు : వివాహ మయిన తర్వాత కూడ, యిష్టమయిన వారితో మాట్లాడ తాను, నవ్వుతాను; అవసరమైన చోటుకు వెళతాను, వస్తాను, కోరినవారిని ప్రేమిస్తాను, ప్రేమింప జేసుకొంటాను. చెప్ప. యిష్టమేనా ?

విలియం :- ఇదెలా కుదురుతుంది జేసీ ! వేళాకోళ మాడుతున్నావా ? పెళ్ళి అయినతర్వాత ఎవడైనా సరే, నీవంక చూస్తే, వాడి రక్తం త్రాగుతాను. భూమిలో పాతి పెడతాను; బ్రతికివుండగానే మింగేస్తాను.

జేసీ :- అయితే, నీకు నాకు కుదరదు.

విలియం :- చూడు జేసీ ! నా సరదాను చంపకు. నా జీవితం నాశనమవుతోంది.

జేసీ :- సరే ! యింతవరకు ఏదో పరిహాసం అయిపోయింది. కాని, విలియం! నువ్వు ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకొంటున్నావ్ ?

విలియం :- (కొంచెం కంగారుపడి) అందరు ఎందుకు చేసుకొంటున్నారు ?

జేసీ :- అందరు పనిలేక చేసుకొంటున్నారు. కాని, నువ్వు ఎందుకు పెళ్ళిచేసుకోవాలను కొంటున్నావని అడుగుతున్నాను.

(విలియం తల గోక్కుంటూ ప్రక్కకుచూస్తుంటాడు.)

జేసీ :- నీకు తెలియదా ? సరే, నేను చెబుతానువిను. నీ మనస్సును ఆనందపరచటానికి, ఒక ఆటబొమ్మ నీ యింటికి రావాలనే వృద్దేశంతోనే నువ్వు వివాహం చేసుకోవాలనుకొంటున్నావు.

విలియం :- అంతే అంతే జేసీ! నువ్వు ఎంత బుద్ధిమంతురాలివి !

జేసీ :- నేను అందమైన చీర కట్టుకొని, నీతో కలసి కాదులో వెళుతూ వుండగా, ప్రజలు నవ్వుకొంటూ 'విలియం ఎంత అదృష్టవంతుడు !' అని అనుకోడానికి నువ్వు పెళ్లి చేసుకోవాలను కొంటున్నావు.

విలియం :- అంతే, అంతే జేసీ ! నిజంగా నువ్వు చాల బుద్ధిమంతురాలివి!

జేసీ :- నువ్వు ఆఫీసర్లకు విందు చేసినప్పుడు, నేను వారితో తియ్యగా మాట్లాడి, వారి హృదయాలను ఆనందపరచి, నీకు పెద్దవుద్యోగం యిచ్చేటట్టు చేయాలని కదూ?

విలియం :- అంతే, అంతే జేసీ!

జేసీ :- నువ్వు సంపాదించిన వెండి బంగారాలకు వారసు లుండాలని కదూ?

విలియం :- అంతే, అంతే జేసీ, భగవంతుడు అనుగ్రహించు గాక!

జేసీ :- అయితే, నీ ఆభిప్రాయాలకు ఏకీభవించే ఒక మంచి స్త్రీని వెదకివుంచాను. ఆమె నాకంటే చాల యోగ్యురాలైన భార్యగా వుంటుంది నీకు. నువ్వు చెప్పినచోట ఉంటుంది. చేయమన్న పని చేస్తుంది; యిల్లంతా తుడుస్తుంది, వంట చేస్తుంది, పరుపు వేస్తుంది.

విలియం :- (సంతోషంతో) ఆమె ఎవరు జేసీ?

జేసీ :- మాదాసీమనిషి ! తెల్లగా, చంచలమైన నవ్వు ముఖంగా అందమైన ఆడది.

విలియం :- నువ్వు నన్ను అవమాన పరుస్తున్నావు జేనీ ! దాసీదాన్ని పెళ్ళి చేసుకొంటానా ? నాకు వంశ మర్యాద కావాలి.

జేనీ :- ఓహో ! నీ వంశ మర్యాదకు మచ్చరాని భార్య కావాలా నీకు ?

విలియం :- మరే మను కొన్నావు ?

జేనీ :- అయితే, నీకు వివాహ మంటే, అర్థం తెలియ దన్న మాట !

విలియం :- తెలియక పోవడమేమిటి ? నేను వెర్రి వాడననుకున్నావా? నాదగ్గర ఎటువంటి సర్టిఫికేట్లు వున్నాయో తెలుసా ? చూస్తే ఆశ్చర్య పోతావు.

జేనీ :- ఓహో ! ఇదొక క్రొత్త విషయమే !

విలియం :- నేను సరిగ్గా మాట్లాడటం లేదని, అమాయకుడనను కొంటున్నావేమో! నన్ను, నేను పొగుడుకోవడం చాల నీచమైన పని. కాని, ఇటువంటి సమయంలో నా సర్టిఫికేట్లు చూపించకుండా ఎలా వుండను? చూడు- (జేబులోంచి కాగితాలకట్ట తీసి) ఇది మిసెస్ డగ్లస్ యిచ్చింది. ఆమె నా టెన్నిస్ ఆట గురించి ఎంత పొగిడిందో చూడు.

(జేనీ అది చదువుతుంది :— It is hereby

certified that Doby William handles his tennis ball just as a skilful wife handles her husband and consequently he should not be disqualified in a matrimonial game on this account.)

జేనీ :- అబ్బ ! ఈ యోగ్యతాపత్రం నానోరు నొక్కేసింది. నీలో యిటువంటి గుణాలుకూడ వున్నాయా ?

విలియం :- ఆఁ. మరేమనుకొన్నావ్! యింకాచూడు.
ఇది మిస్ డాసన్ యిచ్చింది,

(జేసీ రెండవ కాగితాన్ని చదువుతుంది :-

It is hereby certified that Doby William has
invented an altogether new dance, never heard
of before, and nobody else can compete him
there. It is no extra qualification in his favour
for a matrimonial job.)

జేసీ :- యిటువంటి మహోత్తరమైన యోగ్యతా
పత్రాల్ని దాచిపెట్టుకొన్నావేం ?

విలియం :- ఇంకా చూడు. దీనిలో హెడ్ మాష్టారు
నా 'కేరక్టర్లు' పొగిడి వ్రాశారు. అరే! ఈ సర్టిఫికేట్
చూపడం మరచి పోయానే! చూడు! ఇది గవర్నర్
హిజ్ హాయిసెస్ మా ఫాదర్ కు యిచ్చాడు. నన్ను సాధా
రణ వ్యక్తిలా మాత్రం భావించకు.

(మిసెస్ డగ్లస్, మిస్ డాసన్ — యిద్దరు
వస్తూంటారు. వారిని చూసి విలియం పారిపోతాడు.)

మిస్ డాసన్ :- విలియం వింతప్రవృత్తిని చూడాలని
వచ్చాం. ఈ రోజు ప్రొపోజ్ చేయాలని వచ్చాడు. నన్నొక
సర్టిఫికేట్ వ్రాసియిమ్మని చంపుకుతినాడు. ఏం వ్రాయ
మంటావు ?

మిసెస్ డగ్లస్ :- శుద్ధ మూఁడు. టెన్నిస్ సర్టిఫికేట్
వ్రాసి యిమ్మని నన్నుకూడ బలవంతం చేశాడు. రేకట్ పట్టు
కోడంకూడ రాదు. ఏం వ్రాయను ?

మిస్ డాసన్ :- ఏమయింది ? అతను ప్రొపోజ్ చేశాడా ? ఆ కథ కొంచెం చెప్పు !

మిసెస్ డగ్లస్ :- ఇది వినాలనే పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాం.

జేనీ :- మిమ్మల్ని చూడగానే పారిపోయాడు. కాని, మీరు చాల స్ట్రాంగ్ సర్టిఫికేట్లు యిచ్చారే ! ఆనందాన్ని అణచుకో లేక పోతున్నాడు. వాటిని జేబులోనే పెట్టుకొని తిరుగుతున్నాడు.

మిసెస్ డగ్లస్ :- } ఏమిటి? మేము వ్రాసియిచ్చామా? లేదే!
మిస్ డాసన్ :- }

జేనీ :- చూపిస్తున్నాడే !

మిస్ డాసన్ :- దుర్మార్గుడు. తనే వ్రాసుకొని వుండొచ్చు. యిప్పుడే పోయాడా ? ఆ రెండు కాగితాలు ఏవి ?

జేనీ :- ఆ కాగితాలు తీసుకు పోయాడు. కాని, వాటి సారాంశం నాకు జ్ఞాపకంవుంది. మహాశయుడు ఆ కాగితాల్లో తనను చాలా పొగుడుకొన్నాడు.

(జేనీ ఒక కాగితంమీద, రెండు సర్టిఫికేట్లలోని సారాంశము జ్ఞాపకం చేసుకొని వ్రాస్తుంది. ఆదిచూసి ముగ్గురు నవ్వులేక క్రిందా మీదా అవుతారు.)

(తెర)

ఐదవ దృశ్యం

(యోగరాజు భవనం. ప్రభాత సమయం. యోగరాజు, జేసీ ఒక గదిలో కూర్చొని మాట్లాడుతుంటారు. యోగరాజు ముఖంలో విచారరేఖలు ఆవరించివున్నాయి, కండ్లు మెర్రబడి వున్నాయి. కంఠం కొంచెం గద్గదికంగా వుంటుంది. జేసీ ప్రయాణవస్త్రాలు ధరించటంవలన అప్పుడే వచ్చినట్లు తోస్తుంది.)

జేసీ :- ఒక్కరోజు ముందు రావేకపోయినందుకు విచారిస్తున్నాను. తెలిగ్రాం అందేటప్పటికే అమ్మకు జబ్బుగావుంది. ఆమె ఆరోగ్యం కొంచెం బాగుపడితే, వద్దామనుకున్నాను; కాని, యిలాజరుగుతుందని తెలిసుంటే, వెంటనే వచ్చేదానిని.

యోగ :- చనిపోయేటప్పుడుకూడ ఆమె మీ పేరునే జపించింది. అస్తమాను మిమ్మల్నే అడిగేది. (నిట్టూర్చి) నేను అన్నివిధాల దౌర్భాగ్యస్యణి మిస్ జేసీ ! నాకు జీవితంలో ఒక విచిత్ర సంపత్తిదొరికింది; కాని, దానిని పోగొట్టుకోవడంవలన, ప్రపంచమే శూన్యంగా తోస్తోంది. ఇదంతా నా కర్మ ఫలితమే. నేనే ఆమెను చంపుకొన్నాను. నా కామ వాంఛే ఆ లేత కుసుమాన్ని త్రుంచివేసింది. ఆమెకు రెండుసార్లు గర్భప్రావం జరిగింది. అయినా, నాఅంధనేత్రాలు తెరుచుకోలేదు. ఆ సుగంధ కుసుమంతో నాజీవితాన్ని స్వర్గతుల్యం చేసుకొని, కండ్లకదుకొంటూ, హృదయంలో దాచుకోడానికి బదులుగా కాళ్ళతో త్రొక్కివేశాను. అప్పుడప్పుడు తల గోడకు కొట్టు

కొని, బద్దలు చేసుకోవా లనిపిస్తుంది. ఈ మచ్చ హృదయం లోంచి ఎప్పుడూ చెరగదు; ఈగాయం ఎన్నటికీ మానదు.

(ఏడుస్తాడు)

జేనీ :- ఇలా అధైర్యపడుతుంటే, పనెలా జరుగు తుంది ? నేను ఆమె స్నేహితురాలైనా, ఆమెను సోదరికంటే ఎక్కువగా ప్రేమించాను. ఇక మీదుఃఖానికి హద్దువుంటుందా? ఎటువంటి హృదయాన్నైనా ఆకర్షించుకొనే స్వభావమామెది; కాని, యిప్పుడు అధైర్యపడితే లాభమేమిటి ? భగవదేచ్చ యిలావుండగా మనమేమి చెయ్యగలం ? ఈప్రపంచం ఆమెకు తగినది కాదనుకొని, ధైర్యం వహించడం మంచిది. ఆమె స్వర్గంలో వుండవలసింది; అందుకే స్వర్గం ఆమెను తనదగ్గరకు లాక్కొంది.

యోగ :- అయ్యో ! ఎంతప్రయత్నించినా హృదయా వేదన తగ్గటం లేదు మిస్ జేనీ ! ఆమెకు చావువచ్చి చచ్చి పోతే, అంతగా విచారముండేది కాదు. కాని, నా కాము కత్వమే ఆమెను హత్యచేసిందన్న విషయాన్ని ఎలా మరచి పోగలను ? ఒక పశువు గడ్డి తిన్నట్లుగా, అమృతాన్ని నమిలి తిన్నాను. ఆమె నాకు ఆహుతై పోయింది. నాకు విరుద్ధంగా ఏమీ చెప్పేదికాదు. నన్ను సంతోషపరచటమే ఆమె జీవిత లక్ష్యం. ఉదయం లేచినప్పటినుంచి, చిరునవ్వులను చిందించే ఆమె సుకోమల వదనబింబం మధురాన్ని వర్షింపజేస్తూ కనుపి స్తుండేది. రోజురోజుకు బలహీనంగా అవుతున్నా, నాకు మాత్రం ఏలోటు రానిచ్చేదికాదు. ఈ యింట్లోని ప్రతివస్తువు

లోను ఆమె ప్రేమ నిండివుంది. ఆమె కోమలమైన పుష్పం వంటిదయినా, పువ్వులంటే ఎంతో యిష్టం. ఎదురుగావున్న ఆ చామంతి ఆమె నాటిందే. నాకు కావలసినవన్నీ తన చేతులతో తయారు చేసేది. కుర్చీలమీదనున్న ఈ పూల తలగడలు ఆమె కట్టినవే. మేజామీదనున్న అల్లికగుడ్డ ఆమె అల్లినదే. తలగడ గుడ్డలు ఆమె తయారుచేసినవే. ఎన్నని తలచుకొని ఏడవను ? ఆమె నాకు అంకితమై పోయింది. నావంటి వ్యసనునికి, అధమునికి, అనాచారికి అటువంటి దేవి లభించడం భావ్యంకాదు. భగవంతుడు మొద్దుమెడకు ముత్యాలహారం తగిలించాడు.

(యోగరాజు కళ్ళు మూసుకొని కొంతసేపు నిశ్శబ్దంగా కూర్చోంటాడు. అంతలోనే, తలబాదుకొంటూ, తోటలోనికి పరుగెత్తుతాడు. జేసీ అతని వెనుకనే వెళుతుంది. అతను ఎదో వెదుకుతున్నట్లు పూల మొక్కలవంక చూస్తుంటాడు. అక్కడనుంచి దురుసుగా ఉమ గదిలోకి వచ్చి, గది శూన్యంగా వుండటంచూసి, గుండెలుబాదుకొంటూ, భూమిమీద పడిపోతాడు. జేసీ కళ్ళవెంబడి అశ్రుధారలు ప్రవహిస్తుంటాయి. పరుగెత్తుకొని వెళ్ళి, నీళ్లుతెచ్చి, అతని ముఖంమీద చిలకరిస్తుంది. ఒక్క నిమిషంలో యోగరాజు తృప్తిపడి లేస్తాడు.)

జేసీ :- మీకు అన్నీ తెలిసివుండేకూడ యిలా అజ్ఞానుల్లా ప్రవర్తిస్తే యెలా ?

యోగ :- నా కేమయిందో చెప్పలేను జేనీ ! ఉమ, తన గదిలో కూర్చున్నట్లు, తోటలో తిరుగుతున్నట్లు తోస్తుంది. ఈ జీవితంలో ఆమె దర్శనభాగ్యం కలగదని తెలుసు; కాని, భ్రమమాత్రం పోవడంలేదు. 'ఆమె నాలుగైదు రోజులపాటు ఎక్కడికో వెళ్ళిందని ఎవరైతే నా చెబుతుండగా వినాలని పిస్తుంది. 'ఆమె ఎన్నటికీ దొరుకదు, శాశ్వతంగా వెళ్ళి పోయింది' అంటేమాత్రం సహించలేను... .. (ఒక్క క్షణం తర్వాత తలబాదుకొంటూ) మీరు ప్రయాణంచేసి వచ్చారనే ధ్యానమే లేదు. అయ్యో ! ఆమె వుంటే మిమ్మల్ని చూసి ఎంత సంతోషించేది ! మిమ్మల్ని నేను ఎలా సత్కరించగలను? సత్కరించేది వెళ్ళిపోయింది.

(వంటమనిషిని పిలుస్తాడు,)

చూడు, ఈమెకు ఫలహారం తీసుకురా. చాల త్వరగా. పనిమనిషిని యిలా పంపు. ఈమె కాళ్ళు కడుక్కోడానికి నీళ్ళు కావాలి.

జేనీ :- మీరు విచారించకండి. యిప్పుడు నాకు ఫలహారం చేయాలని లేదు.

యోగ :- ఇంకేమి కావాలి ? రండి, ఉమ గది చూపిస్తాను. చూడండి. ఎటువంటి సాహిత్యగ్రంథాల్ని ప్రోగు చేసిందో ! ఆమె వ్రాసిన కవిత్వం మీకు వినిపించనా ?

(యిద్దర్నూ మంచి మంచి పరదాలతోను, అంద మయిన తలగడలతోను, గాజు సామాన్లతోను అలంకరించబడిన ఉమ గదిలోకి వెళతారు. యోగరాజు ఒక

అలమర తెరుస్తాడు. దానిలో ఉమ ఆభరణాల పెట్టె వుంటుంది. యోగరాజు దానిని తెరచి, ఒక్కొక్క వస్తువు జేసీకి చూపిస్తుంటాడు.)

యోగ :- ఇవి ఆమె వస్తువులు. వీటిని ధరించి ఆమె యెంత అందంగా వుండేది ! వీటి ప్రతి అణువులోను ఆమె స్వర్ణమొక్క పరిమళం యిమిడివుంది. ఇవి, తమ స్వర్ణ నేత్రాలతో ఆమె రూప ప్రకాశాన్ని చూశాయి; ఆమె ప్రేమానురాగాలను పొందాయి. ఇవి ఈవిధంగా దుస్థితిలో వుండటం నేను చూడలేను. తన వస్తువులు ఈ విధంగా వుండటం చూసి, స్వర్గంలో ఆమెకు ఎంత దుఃఖం కలుగుతుందో ! నా కోరిక చంపుకోలేను మిస్ జేసీ ! ఓమించి, ఈ వస్తువుల్ని మీరు ధరిస్తే, ఆమె ఆత్మకు ఎంతో శాంతి కలుగుతుంది. మరే విధంగా చేసినా ఆమెకు యింత ఆనందం కలుగదు. మిమ్మల్ని ఆమె సోదరిగా భావించేది; ఈ సంబంధంవల్లనే వీటిని స్వీకరించమని బలవంతం చేస్తున్నాను.

(వికటంగా నవ్వుతాడు.)

జేసీ :- (కన్నీటితో) మీరు నా నోటిని బంధించారు. కాని, వీటికి నేను యోగ్యురాలను కాను. వీటిని మీదగ్గరే ఆమె స్మృతి చిహ్నంగా జాగ్రత చేయండి. వీటికి హక్కుదారులు వచ్చినప్పుడు, వారికి నా తరపున బహూకరించండి.

యోగ :- (నిట్టూర్చి) ఆ సమయం ఎప్పుడూ రాదు జేసీ ! ఉమ విడచి వెళ్ళిన స్థానం శాశ్వతంగా ఖాళీగా వుంటుంది—శాశ్వతంగా మీరు నాకోరిక నిరాకరించి, నాకు, ఆమె ఆత్మకుకూడ బాధ కలిగిస్తున్నారు. కాని, నేను పట్టుదల గల మినిషిని జేసీ ! అప్పుడప్పుడు పిచ్చివానిలా ప్రవర్తిస్తుంటాను. రండి మీకోక వస్తువు ధరింపజేస్తాను. వ్యధితహృదయం చేసే అపరాధాన్ని ఊమించండి.

(అంటూ యోగరాజు ఆ హారాన్ని జేసీ మెడలో వేస్తాడు. జేసీ తలవంచుకొని ఏడుస్తుంటుంది. యోగరాజు ఆమె చేతులకు కంకణాలు, మెడలో నెక్ లెస్, తల్లో చామంతిపువ్వు ధరింపజేస్తాడు. కాళ్ళకు పాంజాపట్టీలు వేయాలని వంగేసరికి, జేసీ కాళ్ళను తొలగించి, పాంజాపట్టీలు తీసుకొని, తనే వేసుకొంటుంది. ఎదురుగా అద్దం వుంటుంది. జేసీ దానిలో తన ఆకారాన్ని చూసుకొని వికటంగా నవ్వుతుంది.)

జేసీ :- మీరు నన్ను బొమ్మలా తయారు చేశారు. ఈ వస్తువులు నాకు బాగా లేవు.

యోగ :- మీరు నా కళ్ళతో చూడటంలేదు జేసీ ! ఉమకు నామీద దయకలిగి, ఆకాశం మీదనుంచి దిగి వచ్చి నట్లు తోస్తుంది. మీకు, ఆమెకు యింత పోలిక వుంటుందని

నేనెప్పుడూ అనుకోలేదు. నీవు నా ఉమవు జేసీ ! నీలో ఆ ఆత్మే వుంది. ఆ అపురూపమేవుంది. ఆ కోమలత్వమేవుంది. నీవు ఆమెవే ! నా ప్రియమైన ఉమ ! నీకు నామీద ఎందుకు కోపం వచ్చింది? నే నేమి అపరాధం చేశానో చెప్పు. ఎవరైనా యిలా తమ ప్రియుల్ని అన్యాయం చేస్తారా ?

(వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తాడు.)

జేసీ :- (కంగారుగా) ఏమండీ ! తెలివిగా వుండండి. ఇలా అయిపోయా రేమిటి ?

(మనుష్యుల్ని పిలుస్తుంది.)

(తెర)

ఆరవ దృశ్యం

(యోగరాజు భవనం. జేసీ, యోగరాజు కూర్చోని మాట్లాడు తుంటారు.)

జేసీ :- రెండు రోజులు వుండిపోదామని వచ్చి, మూడు నెలలు వుండిపోయాను. అమ్మ నన్ను రోజు తిడుతుంటుంది. ఇక్కడకు రమ్మని ఎన్నోసార్లు వ్రాశాను; కాని, ఆమె రావడంలేదు. అందుచేత రెండు మూడు రోజులు యింటికే వెళ్ళి వద్దామనుకొంటున్నాను.

యోగ :- ఆమెది చాలవిచిత్రమైన స్వభావం. రూపాయిలు తీసుకోదు. రానూరాదు. ఇంతకూ ఏం కావాలో ?

జేసీ :- నేను పెళ్ళిచేసుకొని ఆమెదగ్గర వుండటమే. బహుశా మీరు నన్ను యెత్తుకుపోతారేమోనని భయంకూడ వుండొచ్చు.

యోగ :- (నవ్వి) నువ్వు వెడితే మళ్ళీ తిరిగిరాలేవు. నా ఫిలిం సగంలో ఆగిపోతుంది. ఇది పూర్తి కానిదే, నిన్ను ఒక్కరోజుకూడ విడిచిపెట్టలేను. ఇంకా నీదగ్గర ఏం దాచను జేసీ ! దాచడంకూడ వ్యర్థం. బహుశా నువ్వు ముందే తెలుసుకొని వుంటావు. యిప్పుడు నువ్వు లేకుండా నేను బ్రతకలేను. నీలో, నేను నా ఉమను మళ్ళీపోదాను. అప్పుడేకనుక నువ్వు రాకుంలే, నే నేస్థితిలో వుండేవాడినో తెలియదు. బహుశా

పిచ్చివాడినయిపోయే వాడిని. ఎందులోనో దుమికి చనిపోయే వాడిని. నువ్వు వచ్చి, నా వ్యధిత హృదయానికి చికిత్సచేసి, బ్రతికించావు.

జేనీ :- అందుకే, యిక నేను వెళ్ళడం అవసరం. నేను వెళ్ళాలను కోవడంలేదు. ఎందుకు వెళ్ళాలనుకోవడం లేదో మీరుకూడ తెలుసుకొనే వుంటారు. కాని, దీని ఫలితం? నేను ఏడ్చి ఏడ్చి చావడమేకాక, మిమ్మల్నికూడ బాధపెట్టాలి. నాకు ఏడ్వడం అలవాటే. కాని, మీతోవకు ఎందుకు అడ్డు రావాలి? మీ హృదయం కొద్దిరోజుల్లో మారుతుంది. భోగ విలాసాల్లో జీవితేచ్ఛలు మేల్కొని, మళ్ళీ మీరు అసలు స్వరూపంలోకి వస్తారు. మీ సహృదయము, మీ ఉదార త్వము, మీ సజనత్వము, మీ ఉన్నతాత్మవలన; మీరు ఎవ రితో సంపర్కమేర్పరచుకొన్నా, వారిలో మీ ఆదర్శాన్ని ఆరోపించగలరు. నావంటి స్త్రీలోనే మీరు సద్గుణాల్ని చూడ గలిగినప్పుడు, మీ స్వర్గాన్ని మీరే నిర్మించుకోగలరని నాకు తోచింది. మట్టినికూడ బంగారం చేయగల మంత్రం మీకు వచ్చు. 'నేను ఎప్పటికైనా, యెవరినైనా ప్రేమించగలను' అని పూహించనైనా లేదు. ప్రేమ నాకు వినోద, పరిహాసాల వస్తువులా వుండేది. మీరు నా హృదయ కుహరంలో ప్రేమ జ్యోతిని వెలిగించారు. కాని, ఆ వెనుకటి జీవితం, స్మృతిపథం లోకి వస్తే, ఎంతో రసవిహీనమై, అస్వాభావికమై, సంస్కరణకు తావు లేనట్లు తోస్తుంది. మీకు, నాకు మధ్య విధి నిలచివుండి

యోగ :- ఆ విధిని మనం జయించలేమా జేసి ?

జేసి :- ఎలా ?

యోగ :- మనం వివాహం చేసుకొంటే ?

జేసి :- ధర్మబంధాల్ని ఏమి చేస్తారు ?

యోగ :- ధర్మబంధాల్ని తెగ్గొడతాను.

జేసి :- (చేతిని వద్దన్నట్లు త్రిప్పుతూ) వద్దు, వద్దు. నేను మిమ్మల్ని సమాజానికి దూరంగా వుండనివ్వను. మీరు సమాజం నుంచి బహిష్కరించ బడటం నాకు యిష్టం లేదు. మిమ్మల్ని ఈ భయంకర ధర్మ సంకటాల్లో వేయలేను. నా యందు మీకు వున్న సద్భావంమీద యింత బరువు వేసి అణచడం నాకూ మంచిదికాదు; మీకూ శ్రేయస్కరం కాదు. నా సేవాభావంతో ఆ అవమానాన్ని, అపవాదుల్ని సహించగలరని నాకు తెలుసు; కాని, నేను యింత స్వార్థ పరురాలిని కాను.

యోగ :- నేను సమాజాన్ని, దాని నిబంధనల్ని లక్ష్య పెట్టను జేసి ! సమాజాని కేదైనా హాని చేసినట్లయితే, నిస్సందేహంగా సమాజం నన్ను బహిష్కరించగలదు; కాని, నా వ్యక్తిగత అధికారాన్ని సమాజానికి భయపడి విడచిపెట్ట దలచుకోలేదు.

జేసి :- (ఆలోచించి) వద్దు. ఇటువంటి విషయాల్లో తర్కం వలన లాభంలేదు. నన్ను వెళ్ళనివ్వండి. మీ ఏడ బాటులో ప్రపంచం అంధకారంగా వుంటుంది; కాని, లోకం

లోని దయారహిత అఘాతాలనుంచి మిమ్మల్ని రక్షించినందుకు నాకు ఆనందం కలుగుతుంటుంది.

యోగ :- ఈ ఆనందం చాల తక్కువరోజులుంటుంది జేసీ ! నువ్వు వెళ్ళిన తర్వాత, నేను యదంతా మరచిపోయి, ఒక అందమైన యువతిని వివాహం చేసుకొని ఆనందిస్తాననుకోడం పొరపాటు. నా స్వర్గాన్ని నాలింతట నేను తయారు చేసుకోగల ననుకొన్నావు. నీయందు నాకున్న ప్రేమనే ఈ శక్తికి ప్రమాణంగా భావిస్తున్నావు. వాస్తవంలో నువ్వు నీ విలువను చాలా తక్కువగా తలుస్తున్నావు. నేను నీలో పొందినది, చూచినది; మరెక్కడైనా చూడగల ననుకోడం కేవలం భ్రమ. దీని ప్రమాణం నీకు త్వరలో దొరుకుతుంది. స్వార్థరహితప్రేమ బజారులో దొరికేటంతటి చౌక వస్తువుకాదు.

(ఇద్దరు కొంత సేపటివరకు తల వంచుకొని ఆలోచనలో కూర్చోని వుంటారు.)

యోగ :- ఒకవేళ సమాజ భయముంటే, మనల్ని ఎవ్వరూ ఎరుగని మరొక స్థలానికి ఎందుకు పోకూడదు ?

జేసీ :- (చిరునవ్వు నవ్వి) రైతుకు తనపొలం తన నేత్రతాలముందు మేయబడినప్పుడే దుఃఖం కలుగుతుందా ? ఏ అపరాధం లేకుండా దొంగలలా వుండటం సుఖమయ జీవితంకాదు. మనం ఆదర సన్మానాలు కోరేవారినుండే, నిందలుపొంది దుఃఖపడతాము. ఇతరులు ఏమనుకొంటున్నారో కూడ మనకు లక్ష్యం వుండదు. మమ్మీ విషం తినేస్తుంది; ఇక మీయింటివాళ్ళుకూడ సంతోషించరు.

యోగ :- ఏమి చెప్పి నా నువ్వు ఒప్పుకోవడంలేదు జేనీ!

జేనీ :- ఏ పరిస్థితుల్లో భగవంతుడు మనల్ని సృష్టిం చాడో; దాని కుపాయం—మన మిద్దరం ఒకరికొకరం వేరుగా వుండటమే. నేను మీ కోసం ఏదైనా సహించగలను; కాని, మిమ్మల్ని ఆ భాధల్లో వేయలేను. ‘స్త్రీకోసం కైస్తవుడ యిపోయాడు’ అనే ఆక్షేపణ నేను వినలేను. ‘భాగ్యానికబాని సయై భోగవిలాసాలకోసం ఒక మనిషితో వెళ్ళిపోయింది’ అని నాకు వచ్చే నిందను మీరుగూడ సహించలేరు. నేను ప్రస్తుత ఆచారాల్ని అనుసరించి శుద్ధిచేసుకొని, మిమ్మల్ని ఆ ఆక్షే పణనుంచి రక్షించగలను. కాని, శుద్ధి అనేది పూర్తిగా మోస మని నా ఉద్దేశం. నేను నా స్వభావం వలన, సంస్కారాల వలన వున్నలాగే వుంటాను. హోమాలు చేసినా, లేక రెండు మూడు మంత్రాలు చదివినా నాలో మార్పురాదు. కైస్తవ మతంలోని అనేక విషయాలు నన్ను బాధిస్తుంటాయి; అయితే హిందూమతంలోకూడ అటువంటివాటికి లోటులేదు. కైస్తవ మతంలో కనీసం సేవాధర్మమనే ఒక తత్వమైనా వుంది. కాని, హిందూధర్మంలో అదికూడ లేదు. ఇందులో ప్రాచీన ఆచారాలతో కూడిన కొన్ని నిబంధన లున్నాయి. వాటిని అనుసరించడానికి నా ఆత్మ ఒప్పుకోదు. నాకు చిరునవ్వుతో శైలవియ్యండి. కాని, ఈ వియోగం నున ఆత్మైక్యతను శిథిల పరచకుండా చూడండి. నన్నుకోప్పడవద్దు. నాయందు విముఖత వహించవద్దు. జేనీ మీది, మీదిగానే వుంటుంది;—ప్రపంచ దృష్టిలో కాదు—ప్రపంచాన్ని సృష్టించే భగవంతునిదృష్టిలో.

యోగ :- (కంపిత స్వరంతో) అయితే, ఇది నీ అంతిమ నిర్ణయమా జేసే !

జేసే :- అవును ప్రయా ! ఇదే నా అంతిమ నిర్ణయం. మీరు నన్ను కొద్దిరోజుల్లో మరచిపోతారు. వీలయినంత త్వరలో మరచిపోవాలనే, భగవంతుని నేను కోరేదికూడాను; కాని, మరచిపోయినా అప్పడప్పుడు జ్ఞాపకం చేసుకుంటుండండి. (ఏడ్చి) రోజులు యింత త్వరగా గడుస్తాయని నేననుకోలేదు; కాని, జీవిత యాత్రకు అవసరమైన ప్రేమామృతాన్ని మీరిచ్చారు, అది నా జీవితాంతంవరకు చాలు. నా దృష్టిలో వివాహం ఆత్మకు సంబంధించినది. దానిని ఆచార శృంఖలాల్లో బంధించడం, అనవసరమేకాదు. పాపంకూడాను. హృదయాలు కలియడమే వివాహం. ఆచార శృంఖలాల్లో స్త్రీపురుషుల్ని బంధించడం, ఒక త్రాడుతో రెండు పశువుల్ని కట్టడంవంటిది. సమాజం లేక ధర్మభీతిమీద ఆధారపడిన బంధన ఎప్పటికీ సుఖమయం కాదు. స్వేచ్ఛే సుఖానికి మూలం — బంధన మాత్రం కాదు. ప్రేమకూడ జలప్రవాహంలా స్వేచ్ఛగా వుండాలనుకొంటుంది. అవరోధనవలన, అందులో కీటకాలు పుట్టి, దుర్గంధం వస్తుంది. ఒక మొక్క వెలుతురు లేకపోతే జీవాన్ని కోల్పోయినట్లు, ప్రేమకూడ శృంఖలాల్లో బంధింపబడితే, నిర్జీవమవుతుందని నా ఉద్దేశం. నేను స్వతంత్రంగా రాత్రి అంతా యిక్కడ ఉండగలను; కాని, ఎవరైనా ఈ ద్వారాన్ని మూస్తే, ఈ ఊణంలోనే బయటకు పోవడానికి విహ్వల పడతాను.

యోగ :- నేను దీనికి సిద్ధంగావున్నాను జేనీ !

జేనీ :- నేను మిమ్మల్ని ముళ్ళలోకి త్రోయదలచుకోలేదు. సమాజంలో మీకున్న స్థానాన్ని రక్షించడం కూడ, నా ప్రేమైక్య హృదయంయొక్క లక్ష్యం. ఇది నా జీవితానికి నూతనానుభవం. నిందావమానాలను మీరు లక్ష్యపెట్టరని తెలుసు; కాని, మానవుడు ప్రకృతి నియమాల్లో బంధింపబడి వున్నాడు. వాటిని ఎలా తిరస్కరించగలరు ? ఈ మానసిక బాధలతోకూడిన దుర్భర వాతావరణంలో మీరు చాల రోజులవరకు నిగ్రహంతో వుండలేరు. మిమ్మల్ని నేను అనుమానించడంలేదు. కాని, టాల్స్టాయ్ 'అన్నా క్రేనినా' యొక్క అంతం నా నేత్రాలముందు నాట్యం చేస్తుంది. నేను దానిని మరచిపోవాలనుకొన్నా, మరపు రావడం లేదు.

యోగ :- (నిరాశతో) నీ యిష్టం జేనీ ! నిన్ను బలవంత పెట్టను. వెళ్ళు. భగవంతుడు నిన్ను రక్షించుగాక ! అప్పుడప్పుడు నన్ను జ్ఞాపకంచేసుకో... .. ఉమ చనిపోయింది, ఆమె యింక తిరిగి రాదని ఈరోజు నాకు తెలిసింది.

(ఏడవ నారంభిస్తాడు. తర్వాత తనకు తాను ధైర్యం తెచ్చుకొని)

ఈ ఆఘాతాన్ని నేను సహించలేను జేనీ; కాని, నువ్వు వెళ్ళి సుఖంగా వుండు.

జేనీ :- మీ వివాహానికి నన్ను తప్పక పిలవాలి.

యోగ :- త్వరలోనే అవుతుంది జేసీ ! విని, నువ్వే స్వయంగా వస్తావు.

జేసీ :- అవును. నేను స్వయంగానే వస్తాను. కాని, కనీసం తెలియపరిస్తే చాలు.

(ఆభూషణాల పెట్టెను ఎత్తి)

ఈ ఆభూషణాలు, ఆ సౌభాగ్యవతికి నా తరపునుండి బహూకరించండి.

యోగ :- (పెట్టె తీసుకొని) ధన్యవాదాలు.

(లేచి, తల వంచుకొని, నెమ్మది నెమ్మదిగా గది బయటికి వెళ్ళిపోతాడు. జేసీ ఒక్కక్షణం అతన్ని చూస్తూ వుంటుంది. తర్వాత అశ్రుపూరిత నేత్రాలతో తన సామాను సర్దుతుంటుంది.)

(తెర)

విడవ దృశ్యం

(జేసీ యిల్లు, మిసెస్ గార్డ్స్ కోళ్ళకు ఆహారం వేస్తుంటుంది.)

విలియం :- మిసెస్ గార్డ్స్ ! జేసీ దగ్గరనుంచి ఏదై నా ఉత్తరం వచ్చిందా ?

మిసెస్ గార్డ్స్ :- ఆఁ, ఆమె ఒకటి రెండురోజుల్లో వస్తుంది.

విలియం :- కాని, ఆమె నాకింక చెందదు మిసెస్ గార్డ్స్ ! నేను వున్నవాడిలాగే వుంటాను. అన్నిప్రయత్నాలు చేసి చూశాను. ఆమె నాకు సాధ్యంకాదు. అదీగాక యిప్పుడామె నెలకు వెయ్యిరూపాయలు సంపాదిస్తున్నది. నామూడు వందలు ఆమె దృష్టికే నచ్చవు. ఇప్పుడామె నన్ను వివాహం చేసుకోదలచుకొన్నా, చేసుకోను.

మిసెస్ గార్డ్స్ :- నిజంగానా ? అసలు ఆమెమీద కోపమెందుకు ? ఆమె వెయ్యిలో, నీ మూడువందలు కలిపితే, పదమూడు వందలవుతాయి. ఈ మాత్రం లెక్కకూడ తెలియదా ?

విలియం :- కాని, యింట్లో నాపొజిషన్ ఏముంటుంది? నా భార్య దృష్టిలో నీచంగా వుండటం నాకిష్టం లేదు. ఆమె మాత్రం నాకు అణగి ఎందుకుంటుంది ? నన్నెందుకు శౌరవి

స్తుంది? భార్య సంపాదనతింటున్నాడని, భార్య సంపాదనతో 'జల్సా' చేస్తున్నాడని ప్రజలంతా అనుకొంటారు.

మిసెస్ గార్డన్ :- (చిరునవ్వు నవ్వి) యిందులో నష్టమేముంది? స్త్రీ, పురుషుని సంపాదన తింటూ, ఆ ఆర్జనమీద అట్టహాసం చేస్తున్నప్పుడు ఏమాత్రం సిగ్గుపడదు.

విలియం :- మీకు యింకెలా నచ్చచెప్పను? పురుషుడు పురుషుడే, స్త్రీ స్త్రీయే.

మిసెస్ గార్డన్ :- ఓహో! ఈరోజు నాకు ఈక్రొత్త విషయం తెలిసింది. పురుషుడు స్త్రీ అని, స్త్రీ పురుషుడని అనుకొనేదానిని.

విలియం :- మీరు హేళన చేస్తున్నారు. నా హృదయంలోవున్న భావాల్ని చెప్పడానికి నా దగ్గర శబ్దాలు లేవు. స్త్రీ, తననే ఆశించుకొని వుండాలని, అవసరమైన వస్తువును తననే అడగాలని, తనను గౌరవించాలని, సత్కరించాలని, పురుషుడు అనుకొంటాడు. అందుకే పురుషుడు రాత్రింబవళ్లు హృదయాన్ని బ్రద్దలుకొట్టుకొని కష్టపడతాడు; కేవలం స్త్రీ దృష్టిలో తన గౌరవం నిలచివుండటానికే మోసం, మాయ, కపటం - అన్నీ చేస్తుంటాడు. స్త్రీనుండి వీలయినంత ఆదరం పొందగలగాలని, సాధ్యమయినంత విశ్రాంతిని తీసుకోగలగాలనే పురుషుని ముఖ్యాశయం. పురుషుడు స్త్రీ కోసమే బ్రతుకుతున్నాడు, స్త్రీకోసమే చనిపోతున్నాడు; ఆమెకోసం ఆహుతవ్యాలనుకొంటాడు. కాని, స్త్రీయే పురుషునికంటె

ఎక్కువ సంపాదిస్తుంటే, యిక ఆమెదృష్టిలో పురుషుని విలువే ముంటుంది ?

మిసెస్ గార్డ్ :- ఓహో ! ఇదా నీ వృద్దేశం ! కాసి, ఎక్కువగా పురుషులు, సంపదగల స్త్రీలనే పెదకడంచూశాను నేను.

విలియం :- అటువంటి పురుషులు సిగ్గులేనివారు మిసెస్ గార్డ్ ! వాళ్ళు లజ్జాహీనులు. వాళ్ళు ఎప్పుడూ స్త్రీని ఆశిస్తారు, ఆమెను పొగుడుతుంటారు, ఆమెమాట ననుసరించి నడుస్తుంటారు. స్త్రీ వాళ్ళమీద అధికారం సాగిస్తుంది, చెవి పట్టుకొని లేవదీస్తుంది, కూర్చోబెడుతుంది. నేనీ అవమానాన్ని సహించలేను.

మిసెస్ గార్డ్ :- ఆడదాని డబ్బుతో ఆనందాన్ని అనుభవిస్తూ, అట్టహాసంచేసే పురుషుల్ని ఎంతోమందిని చూశాను నేను.

విలియం :- అటువంటి వాళ్ళు అదృష్టవంతులు. నేను ఆ అదృష్టవంతులలోని వాడిని కాను. వారిలో జాతిగౌరవమో, సౌందర్యాకర్షణో, విద్యా గౌరవమో వుండొచ్చు. నాలో ఏ గౌరవమూ లేదు. నేనొక అమాయక బీదకూలీని. జేసీకోసం ఆశించడం నా మూర్ఖత్వం. నిజంగా నే నామెకు యోగ్యుణ్ణి కాను.

మిసెస్ గార్డ్ :- ఆమె నీకంటే ఎక్కువ సంపాదిస్తుందనేనా ?

విలియం :- అవును ప్రియమైన మిసెస్ గార్డన్ ! నా తప్పును తెలుసుకొన్నాను. ఈ మధ్య మరొకవిషయం కూడ గమనించాను. నన్ను హేళని చేయకండి. నాకంటే ఎక్కువ అనుభవం, తీక్షణబుద్ధి, మంచిదైర్యం కలిగి, తన సలహాలతో నాకు సహాయ పడుతూవుండే జీవితసహచరిణి కావాలి నాకు, అటువంటి స్త్రీనే విశ్వసించగలను. మీలో ఈ అన్నిగుణాలు వున్నాయి. (భూమిమీదమోకరించి) నేను మీతో ప్రాప్రోజ్ చేస్తున్నాను. మిసెస్ గార్డన్ ! భగవంతుని ముఖించూసి నిరాకరించకండి. జీవితానందానికి, రూప యావ్వనాలకంటే, అనుభవం, సేవాభావమే చాల అవసరమని యిప్పుడు నాకర్థమయింది. రూపవంతురాలయిన యువతి నాలో కొన్ని వేలతోపాల్చి చూస్తుంది. ఆమె తనతోపాటు, అనుమానాన్ని, ఈర్ష్యను తెస్తుంది. నేనామెకు కాపలా కాయవలసి వస్తుంది. ఆమె ఎవరితో మాట్లాడుతుందో, ఎవరితో నవ్వుతుందో, ఎక్కడకు వెళుతుందో - ప్రతివిషయాన్ని గమనించ వలసి వుంటుంది. ఈ గొడవ నాకు నచ్చదు. మీయందు నాకు పూర్ణవిశ్వాసముంది. మీరునాకు ద్రోహం చేయలేరు.

మిసెస్ గార్డన్ :- (గర్వోన్మత్తతో) బాగా ఆలోచించు విలియం ! లోకం ఏమంటుంది ? ఈ స్త్రీకి వృద్ధాప్యంలో కామం పుట్టిందనదూ ? ఇలా చెయ్యదలచుకొంటే, మూడు సంవత్సరాలక్రితమే ఎందుకు చెయ్యలేదు ? అప్పుడు నేనింతగా ముసలిదానినికాను. బహుశా నిన్ను కొంచెం అధికంగా సంతోషపెట్టేదానిని.

విలియం :- అందుకే నేనూ విచారిస్తున్నాను.

మిసెస్ గార్డన్ :- సరే ! నామీద అధికారం చలాయించవు కదూ ?

విలియం :- ఉహూఁ, భగవంతుని మీద ఒట్టు. నేను మీ ఆజ్ఞ లేకుండా ఒక్క అడుగుకూడ కదపను.

(మిసెస్ గార్డన్, విలియంను హృదయానికి హత్తుకొంటుంది.)

మిసెస్ గార్డన్ :- నువ్వు ఏమోసగతైవలలోనో చిక్కుకొంటావని, నేనుచాలా అనుచూనించాను. నీ సరళ స్వభావం, నిష్కపటం, అమాయకత్వం చూసి, మొదటినుంచీ నాకు భయంగానే వుండేది. అందుకే నిన్ను జేసీతో కలుపుతుండేదానిని. జేసీలో ఎన్ని లోపాలున్నా చంచలత్వం లేదు. ప్రియమైన విలియం ! నీకు జ్ఞాపకం వుందా ? మనం మొట్టమొదట పార్కులో కలుసుకొన్నాం. నేను చెర్చినుంచి వస్తున్నాను, ఆ రోజే నువ్వు నా హృదయంలో స్థానాన్ని ఏర్పరచుకొన్నావు. ఈ పక్షి ఏదోరోజున నీ పంజరంలోకే వస్తుందని, నా హృదయం ఆ రోజునే చెప్పింది. ఆ సౌభాగ్యం ఈనాడు నాకు లభించింది. పద, మనమిద్దరం చెర్చిలో భగవంతుని ప్రార్థిద్దాం.

(తెర)

ఎనిమిదవ దృశ్యం

(జేసీ విశాల భవనం. జేసీ ఒక నీడగల వృక్షం క్రింద కుర్చీలో కూర్చొని ఆలోచిస్తుంటుంది.)

జేసీ :- (స్వగతం లేక అంతర్వాణి) మనస్సు చంచల మయిందని విద్వాంసులన్నారు. కాని, నా అనుభవంలో దీని కన్న స్థిరమైనది, ప్రపంచంలో మరొకటి కన్పించడంలేదు. *రజన్ ను మరచిపోవాలని ఎంతో ప్రయత్నించాను; కాని, ఆయనకు దూరంగా వుండేకొలది, కఠోరమైన పాశ్చాత్య తగులుకొంటున్నట్లుంది. పియానోమీద కూర్చొని ఎన్నో నెలలయింది. హృదయం మృతిచెందినట్లుంది. ఆ ఆకారమే నేత్రాల్లో తిరుగుతుంది, ఆమాటలే చెవుల్లో ధ్వనిస్తున్నాయి. రజన్ కంటే రూపవంతులు, విద్యావంతులు వున్నారు; కాని, ఎవరితోనూ మాట్లాడటానికి మనస్కరించదు. నేను కొంచెం ధైర్యమిస్తే నాకోసం ప్రాణాలిస్తారు. తృష్ణాపూరిత మోహిత నేత్రాలతో నావంక చూస్తారు. ఒక్కమాట మాట్లాడితే, ఎంతో ఆనందిస్తారు. కాని, ఆ దేవతయందు వీరంతా ఆట బొమ్మలు. ఆటబొమ్మల్లో రూపు, రంగు, కళ దేవతలోకంటే చాల ఎక్కువగా వుంటాయి; కాని, దేవతయందు శ్రద్ధ, ప్రేమ ఉత్పన్నమవుతుంటుంది, ఆటబొమ్మలయందు కేవలం వినోద భావమే వుంటుంది. అదేమిటి? ప్రియమైన రజన్! నువ్వు నామీద ఏ ఇంద్రజాలాన్ని ప్రయోగించావు?

(మిసెస్ విలియం వస్తుంది.)

మిసెస్ విలియం :- నువ్వు ఇక్కడ ఎంత సేపు కూర్చోని వుంటావు జేనీ ! మంచు కూడ పడుతుంది !

జేనీ :- గదిలో నాకు పూపిరాడదమ్మా !

మిసెస్ విలియం :- మంచి ఫలహారం తయారు చేశాను. పద, కొంచెం తిందువుగాని. పగలంతా ఏమీ తినలేదు; కొంచెం అద్దంలో నీ ఆకారాన్ని చూసుకో - ఆరు నెలల రోగిలా వున్నావు.

జేనీ :- ఇంకా తినాలని లేదమ్మా ! ఊమించండి. చాల రోజులనుంచి రజన్ దగ్గరనుంచి ఉత్తరం రాలేదు. నా గుండె అదురుతోంది. పగవారినై నా భగవంతుడు చల్లగా చూడాలి.

మిసెస్ విలియం :- నీ పరిస్థితి యిలా వున్నప్పుడు రజన్ ను ఎందుకు వివాహం చేసుకోవు ? పాపం, అతను అన్నిటికీ ఒప్పుకొన్నాడు; కాని, నీలో ఏం పిచ్చి ప్రవృత్తి వ్యాపించిందో అర్థంకాదు. నువ్వు బాధపడుతుండటమే కాకుండా, ఆ అమాయకుణ్ణి కూడ ఏడిపిస్తున్నావు. ధర్మబంధాలలో సంబంధం లేనప్పుడు - ఏసుక్రీస్తువును విశ్వసించమని అతనితో ఎందుకు చెప్పకూడదు ? ప్రేమోద్దేశము జీవిత సుఖమా ? కాలమంతా విలపించడమా ?

జేనీ :- ఇదే నేనూ ఆలోచిస్తున్నాను మమ్మీ ! నేను శుద్ధిచేసుకొంటే నష్టమేమిటి ? నాలో ఏమీ మార్పురాదు. కాని, ఆయన సమాజాన్ని సంతోషపెట్టవచ్చు. ఆయన హృదయం యింత కోమలమైనదని తెలిస్తే, విడిచి వచ్చేదానిని

కాదు. నా మొండితనానికి పశ్చాత్తాపం కలుగుతోంది. ధర్మం, సిద్ధాంతం మనుష్యుల కోసమే. మనుషులు వాటికొరకుకారు. మమ్మా ! నా బాధ నీకేమని చెప్పను ? రెక్కలువుంటే, యిప్పుడే ఎగిరివెళ్ళి—“డార్లింగ్ ! నన్ను ఊమించు” అందామనిపిస్తోంది. ఈ మూడు నెలలు నేనెలా గడిపానో, నువ్వు చూశావు; కాని, నాహృదయంలోని తుఫాను ఎవరికి తెలుస్తుంది ? ఒక్క-క్షణంకూడ ఆయన స్వరూపం నేత్రాలనుండి తొలగటంలేదు. ప్రేమకోసం తమ సర్వస్వాన్ని అర్పించేవారు ప్రపంచంలో వుంటారని, ఆయన్ను చూసినతర్వాత అనుకొన్నాను. నాకు స్వర్గసౌఖ్యం దొరుకుతుండేది మమ్మా ! కాని, సమాజానికి భయపడి దానిని నిరాకరించాను. నేను వెళ్ళిపోయిన తర్వాత, ఆయన భోగ విలాసాల్లో మునిగి, ఏ యువతినో వివాహంచేసుకొని, జీవితం సుఖమయం చేసుకొంటారనుకొన్నాను మమ్మా ! నా వియోగంలో విలపిస్తారనుకోలేదు. రేపు ఆయన దగ్గరనుంచి ఉత్తరం రాకపోతే, నేను వెళతాను మమ్మా ! అప్పుడు మీ గురించే నేను ఆలోచించే దానిని మమ్మా ! ఆయన్ను వివాహంచేసుకొంటే, మీరు విషం తింటారేమోనని భయపడ్డాను. ఇప్పుడు మీ విషయంలో కూడ నిశ్చితంగా వున్నాను.

మిసెస్ విలియం :- విలియంను వివాహం చేసుకోగానే నా మనస్సులో నీయందు ప్రేమ వుండదనుకొన్నావా ?

జేసీ :- అదికాదు మమ్మా ! కనీసం మిమ్మల్ని రక్షిస్తూ వుండటానికి ఒకవ్యక్తివున్నాడు.

మిసెస్ విలియం :- విలియం నా వెనుకపడి ప్రాణాలు యివ్వడానికి సిద్ధపడాడు; లేకపోతే ఈ వయస్సులో నాకు భర్తవుండాలనే కోరికేలేదు.

జేనీ :- అయితే అందుకు మిమ్మల్ని నేనేమీ అనడం లేదు మమ్మా ! విలియంలో ఒకటిరెండు లోపాలున్నా, వేల కొలది మంచిగుణాలున్నాయి. ఆయన సన్నిహిత పరిచయాన్ని పొందేకొలది, ఆయనయందు, నాకు శ్రద్ధాభావం అభివృద్ధి అవుతోంది. ఆయన నిజంగా మీకు యోగ్యులు మమ్మా !

(టెలిగ్రాం బంట్లోతు టెలిగ్రాం తెస్తాడు. జేనీ వెలవెల పోతుంది. కంపిత హస్తాలతో తీసుకొని చదవగానే సృహతప్పి పడిపోతుంది—)

"Yogaraj breathed his last with Jenney's name on his lips to the last moment."

మిసెస్ విలియం :- ఓ భగవంతుడా ! ఓ ప్రభూ ! ఏమి అన్యాయం చేశావు ?

(జేనీ హృదయంమీద చేయివేస్తుంది. వెంటనే కంగారుగా లోపలకెళ్ళి గులాబి నీళ్ళు తెచ్చి జేనీ ముఖంమీద చిలకరిస్తుంది. దగ్గరలో విసనకర్త లేక పోవడంవలన, జేనీ చదివి కుర్చీకింద పెట్టిన పత్రికతో విసరుతూ, మధ్య మధ్యలో భగవంతుని స్మరిస్తూ, విలియం వస్తూంటాడేమోనని నిరీక్షా నేత్రాలతో

గుమ్మంవంక చూస్తూంటుంది. ఒక నిమిషం గడచేక జేనీ స్వహలోకి వస్తుంది.)

జేనీ :— నాకేమీ భయంలేదు మమ్మీ ! నువ్వేమీ కంగారు పడకు. ఏమయిందో అర్థంకాదు; హృదయం ఆగిపోయినట్లయింది. యిప్పుడు బాగానేవుంది. ఇలా అవుతుందనే భయం నాకు మొదటినుంచీ వుంది. నేను అక్కడనుంచి వచ్చేటప్పుడే, ఆయన పరిస్థితి చూచి అనుమానం కలిగింది; కాని, మగవారు—నాలుగైదు రోజుల్లో మార్పు కలుగుతుందనుకొన్నాను. ఇలా అవుతుందని ఏం తెలుసు ?

(ఒక క్షణంలో ఆమె నేత్రాలు మళ్ళీ చంచలమవుతాయి, హిస్టీరియాలా వుంటుంది.)

ఆయన చనిపోయారని ఎవరంటున్నారు ? శుద్ధ అబద్ధం. ఆయన నాముందు వున్నారు. నానేత్రాల్లోవున్నారు. నాహృదయంలో వున్నారు. అలాగే నిలబడి ప్రేమమయ నేత్రాలతో నన్ను చూస్తున్నారు. కొంచెం ఆయన కొంటే తనం చూడు మమ్మీ, తేరచాటున దాగి నన్ను మోసగిస్తున్నారు. ఇక చాలించండి. నే నిలా మోసపోను.

(తటాలున లేచి గదివైపుకు వెళుతుంది. తల్లి కూడ వెనుకనే వెళుతుంది. జేనీ మేజామీదనున్న యోగరాజు ఫోటోనుతీసి, హృదయానికే హత్తుకొని ముద్దు పెట్టుకొంటుంది.)

మిసెస్ విలియం :- జేసీ ! భగవంతుని ముఖించూచి, హృదయాన్ని దిట్టపరచుకో.

జేసీ :- హృదయాన్ని దిట్టపరచుకొంటే, ఏమవుతుంది మమ్మీ. ఇప్పుడది ఎందుకు పనికొస్తుంది. అసలు అది నా దగ్గర వుంటేగా ! అది రజన్ తో వెళ్ళింది. లేకపోతే, నే నిలా కూర్చొని వుంటానా ? రజన్ చనిపోతే నే నిలా కూర్చొని వుంటానా ? హూఁ ! నే నిలా కూర్చొని వుంటానా ! నే తాలనుంచి నెత్తురు కారేది, నా శవం భూమిమీద పడేది. కాని, నా కేమీ కానట్లు నే నిక్కడే కూర్చొని వున్నాను.

(ఆ ఫోటోను మేజామీదపెట్టి, ఒక ముఖమల్ కేసులోవుంచిన యోగగాజు ఉత్తరాలు తీస్తుంది.)

నా మంచి మమ్మీ ! కొంచెం కూర్చో. ఆయన ఉత్తరాలు వినిపిస్తాను—‘ నమ్మకంలేని నా జేసీ ! ’ నన్ను ‘ నమ్మకంలేని ’ అని ఎందుకన్నారో అని అప్పుడు ఆయన మీద చాల కోపం వచ్చింది; కాని ఆయన నన్ను బాగా గుర్తించారని యిప్పు డర్థమయింది. నమ్మకం లేని దానను కాదా నేను—అయన్ను అక్కడ విడచి వచ్చాను. నేను నమ్మకం లేని దానిని, బాధ లేని దానిని, మోసగత్తెను. అయ్యో ! ఈ తిట్లు ఎంత తియ్యగా వున్నాయి ! అప్పుడాయనతో ఈ ఆక్షేపణను ఒప్పుకోనని బెదరించాను. ఈరోజు రజన్ యొక్క ఆ శబ్దాలు ఎంత మధురంగా, ఎంత మర్మంగా కనుపిస్తున్నాయి ! ఇప్పుడు నన్నెవరు ‘ నమ్మకం లేని దాని ’

వంటారు ? ఎవరు ' బాధ లేని దాని ' వంటారు ? ఎవరు ' మోసగత్తై ' వంటారు ? ఇప్పుడు ఎవరిని మోసగించను ? మమ్మీ చెప్ప, ఎలా హృదయాన్ని దిట్టపరచుకోను ? ఎలా ఈ అభాగ్యురాలికి నచ్చ జెప్పను ?

(తలవెంట్రుకలు పీక్చోంటుంది. మిసెస్ విలియం!
ఆమెను హృదయానికి హత్తుకొంటుంది.)

మిసెస్ విలియం :- అమ్మా, జేనీ ! నా తల్లీ !!

జేనీ :- మమ్మీ ! ఆయన్ను విడచి నేనిక్కడ కెందుకు వచ్చానో మరచి పోతున్నాను. అసలు జ్ఞాపకమే రావడం లేదు. ఇక్కడ కెందుకొచ్చాను నేను ? నేనాయన నెందుకు హత్యచేశాను ? ఆ, జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆయన ధర్మాన్ని, కులమర్యాదను రక్షించడానికి, నా ధర్మాన్ని, కులమర్యాదను రక్షించుకోడానికి. ఈ అనర్థాన్ని ఆలోచించు ! నా ప్రాణాల్ని ఆయన చరణాలకు అంకితం చేయాలని నా జీవిత ముఖ్యకోరిక. కాని, ఈచేతులతోనే ఆయనను హత్యచేశాను. నేనుకాదు - నా ధర్మం హత్యచేసింది. ఈ విభిన్న మతాల్ని సృష్టించి, ప్రజలు ప్రపంచంలో ఎంత విషాన్ని వ్యాపింప జేశారో, ఎంత అగ్నిని రగుల్చుకుంటారో, ఎంత ద్వేషాన్ని పెంచారో ! మానవుల్ని వేర్వేరు గుంపులుగా తయారుచేసి, వారిలో భేదభావాల్ని నింపడానికేనా మతం సృష్టించబడింది ? ఇటువంటి ధర్మం దోపిడిగాళ్ళది కావచ్చు, స్వార్థపరుల్ని

కావచ్చు, మూర్ఖులది కావచ్చు; కాని, భగవంతునిదిమాత్రం కాదు.

మిసెస్ విలియం :- అమ్మా ! భగవంతుడు ధర్మాన్ని సృష్టించకపోతే, ఈ పాటికే ప్రపంచం నాశనమయిపోయేది, మానవులు, మానవుల్నే తినేసేవారు; బైబిలు భగవంతుని పవిత్ర వచనం.

జేనీ :- భగవంతునివన్నీ పవిత్ర వచనాలే; కాని, ఆ పవిత్ర వచనాలు ప్రపంచానికి ఏం పుష్కారంచేశాయి, మనిషి యొక్క మానవత్వాన్ని ఎంతవరకు బాగుపరచాయి? ఈ రోజు ధనం మానవరక్తాన్ని ప్రవహింపజేస్తున్న దానికంటే కూడ; ధర్మం కఠిన హృదయంతో మానవరక్తాన్ని పిండుతూ వుంది. ధనం యింతనిర్దయతో, యింత కఠోరంగా వుండదు. ధనం తన ఆశననుసరించి పనిచేస్తుంది; కాని, ధర్మం ప్రేమ సందేశాన్ని తీసుకొచ్చి, మనుష్యుల గొంతు పిసుకుతుంది. అది, మానవుల మధ్య దాటడానికి సాధ్యం కాని గోడను నిర్మిస్తుంది. అసలు విశ్వమంతా ఒకే ఆత్మ. ఈ ధర్మభేదం ఐక్య ఆత్మను విడగొట్టగలదా? ప్రతి అణువులోను ప్రతిబింబించే భగవంతుని, మనం చెర్చిలోను, మసీదులోను, మందిరంలోను బంధించి, ఒకరినొకరం నాస్తికులని, నీచులని అనుకొంటాము. ఆవిశ్వ ఆత్మకు ఈ గోడవలతో ఏం సంబంధం? నువ్వు చెర్చికి వెళుతున్నావో, మసీదుకు వెళుతున్నావో దానికేం కావాలి? నువ్వు ప్రేమతో వుంటున్నావా లేదా అని మాత్రమే అది చూస్తుంది. దాని నిర్మల ప్రవాహానికి అనకట్టకట్టి, ప్రకృతి

నియమాలను ఉల్లంఘించినవారికి తప్పక శిక్ష పడుతుంది. మనం ఆ శిక్షను అనుభవిస్తున్నప్పటికీ, మనకళ్లు తెరుచుకోవడంలేదు. ఆ విశ్వఆత్మను, ఆ చైతన్యవ్యాప్తిని, తునకలుచేసి పంచడానికి మానవునకు శక్తి వుందా? ఎప్పటికీలేదు. యిది ధర్మమే కాదు.

మిసెస్ విలియం :- భగవంతుడు కేవలం మన ప్రవర్తనను పంపేడు.

జేసీ :- భగవంతు ఏ ప్రవర్తనూ పంపలేదు మమ్మీ ! మన ధర్మాలన్నీ పాడయిన సమాజాన్ని బాగుపరచడానికి వుపాయాలు; కాని, ధర్మాలమీద భగవంతుని ఒత్తిడి వుండటంవలన, వారు బాగుపరచడానికి వచ్చి, పాడుచేసి వెళుతున్నారు. మానవులు గుహలలో నివసించే కాలంలో, క్రూరమృగాలనుండి, తమజాతియొక్క యితర గుంపులనుండి, తమను రక్షించుకోడానికి సంఘంగా తయారయి వుండేవారు. ప్రస్తుతపు మతాలన్నీకూడా అటువంటివే ! ఆరాతియుగపు అలవాటను వదులుకోలేకపోవడం మానవజాతి కొక మహాశాపంగా పరిణమించింది. 'న బీ' వచ్చాడు, 'అ లీ' వచ్చాడు, 'అవతారాలు' వచ్చాయి, భగవంతుడు స్వయంగా వచ్చాడు, ఎన్నోసార్లు వచ్చాడు. ఫలితం ఏం జరిగింది ? యుద్ధాలు, హత్యలు ! వర్ణభేదం, జాతిభేదం - అన్ని భేదాలన్నీ నశింపజేయడానికి కంకణం కట్టుకొంది ధర్మం; కాని—అన్ని భేదాలకన్న కఠోరంగా అదే స్వయంగా భేదాలకు కారణమయింది. నేను నీ బిడ్డను, నీ హృదయ రక్తాన్ని నాకు

త్రాగించి పెంచేవు. నాకంటే ప్రియమైన వస్తువు నీకు ఈ ప్రపంచంలో లేదని నేనెరుగుదును; నేనీ రోజు చెర్చికి వెళ్ళడం మాని, మసీదుకు వెళితే నువ్వు నా ముఖం చూడానికి యిష్ట పడవు. నన్ను నీచేతులతోనే చంపవచ్చునుకూడ, నేను నువ్వు ఒకటే, యిక ఈ ద్వేషం ఎక్కడనుంచివచ్చింది? ఇది మన మనస్సుల్ని సంకుచితంచేసిన ధర్మయొక్క మహాప్రసాదమని నా ఉద్దేశం.

మిసెస్ విలియం :- నువ్వు నన్నింత ధర్మాంధురాలిగా భావిస్తున్నావా అమ్మా! నాకు తప్పకుండా దుఃఖం కలుగ వచ్చు, అయినా నీ ముక్తికోసం భగవంతుని ప్రార్థిస్తా; కాని, నీకు అనర్థం చేయలేను, ఎన్నటికీకూడ.

(జేసీ తల్లిని కౌగిలించుకొని ముద్దు పెట్టు కొంటుంది.)

జేసీ :- మమ్మీ! నీకు భగవంతుడు స్వర్గంలో స్థానం యివ్వాలి. నువ్వు నా హృదయభారాన్ని తేలిక పరచావు. ఇప్పుడు నాకు అనుమానం - బాధ ఏమీలేదు, ఈ రోజు నేను సమస్త ఆడంబరాలిని, సమస్త కృత్రిమ బంధనాలిని ప్రేమ పీఠానికి అంకితం చేస్తున్నాను. ఇదే భగవంతుని ధర్మం. ధన ధర్మంలోను, విద్యా ధర్మంలోను, దేశ ధర్మంలోను సంఘరణ రాగలదు. భగవంతుని ధర్మం ప్రేమ. ఈ ధర్మాన్నే నేను స్వీకరిస్తున్నాను; మిగిలిన దంతా మోసం. త్వరగా కారు తెప్పించండి. రైలు రాత్రి రెండు గంటలకు

వెళుతుంది. అంతవరకు నేను నిరీక్షించలేను. కారు మీద వెళతాను. ఉదయానికి చేరుకొంటాను. అక్కడే ప్రభాత శుభ ముహూర్తంలో హోమగుండం చుట్టూ తిరుగుతూ వుండగా, శ్లోకాలు, మంత్రాలతో అట్టహాసంగా, రజన్ తో నా వివాహ మవుతుంది. నాకు 'ఆల్బర్ట్', 'హోమగుండా' లలో భేదం లేదు. జీవితమంతా ఈ వ్రతాన్ని నిర్వర్తించే టట్లు శక్తి ప్రసాదించు భగవంతుడా! పరమ పితా! నాకు బలము ప్రసాదించు, ధైర్యం ప్రసాదించు, బుద్ధిని ప్రసాదించు.

(తరు)

స మా ప్తం.

ప్రేమ చంద్ పబ్లికేషన్స్
 (ద్వితీయ కుసుమము)
 విజయవాడ

Blank Page

ప్రేమ్ చంద్

నిరల

—

కరుణారసభరితమైన జీవితగాథ

ఇందు

గృహజీవితంలో అకారణమైన అనుమానాలకు తావిచ్చేవారు

సంసారాలను ఎలా నాశనంచేసుకొంటారో

అతిరసవత్తరంగా వివరించారు

శ్రీ ప్రేమ్ చంద్.

బాల బాలికలు, స్త్రీ పురుషులు, వయోవృద్ధులు యావన్మంది

చదివి గ్రహించవలసిన విషయాలెన్నో ఉన్నాయిందులో.

హిందీలో ఈనవల సుమారు లక్ష ప్రతులు

ఖర్చయినవంటే

దీని ప్రాముఖ్యతను గురించి వేరే చెప్పనక్కరలేదు.

నేడే మీ ప్రతిని రిజర్వు చేసుకొనండి.

ప్రేమ్చంద్ పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ.

త్వరలో మేము ప్రచురించబోవు ప్రేమ్చంద్ యితరరచనలు

1. నారీ జీవన్ కీ కహానియాఁ (ఉత్కృష్టమైన కథల సంపుటి)

2. క ర్ప లా

3. సంగ్రామ్

ఇంకా

ఇంకా

ప్రకటన :- మేము ప్రచురించిన-ప్రచురించబోయే ప్రేమ్చంద్ రచనలను ఇతరులెవరూ యే రూపంలోనూ ప్రచురించకూడదు—అది క్రమవిరుద్ధం.

Blank Page

64

Check List

Book Number	CP031 164	Date	3-6-20
Front Cover	yes	Back Cover	yes
Blank Pages	CL 1, 11, 18, 183, 14		
Missing Pages	N/A		
Prepared	K. Anurutha	Scanned	Sandhya
PS		Pages	89